

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

PIEKTĀ NODAĻA

LIETA RODINA pret LATVIJU

(Iesniegumi Nr.48534/10 un 19532/15)

SPRIEDUMS

8. pants • Privātā dzīve • Publikācija laikrakstā par sabiedrībā nepazīstamas ārstes ģimenes konfliktu un pēc viņas radnieku iniciatīvas vēlāks sižets televīzijā • Raksts par ģimenes konfliktu, kurā ārste tiek asi kritizēta • Nopietna iejaukšanās personas privātajā dzīvē • Nepietiekams nacionālo tiesu izvērtējums par apstrīdētajiem apgalvojumiem kopumā un savstarpējā saistībā • Šaubas par žurnālistu rīcības godprātību saskaņā ar atbildīgas žurnālistikas principiem • Nepietiekams ieguldījums sabiedrībai svarīgā diskusijā saistībā ar stāsta sižetu un ģimenes fotogrāfijas publicēšanu laikrakstā, neievērojot nekādus piesardzības pasākumus • Nacionālo tiesu nespēja panākt taisnīgu līdzsvaru starp iesniedzējas Konvencijas 8.pantā garantētajām tiesībām un viņas radnieku Konvencijas 10.pantā garantētajām tiesībām uz izteiksmes brīvību, izmantojot plašsaziņas līdzekļus.

STRASBŪRA

2020.gada 14.maijs

Sprīdums stājies spēkā 2020.gada 14.augustā

Šis spriedums atbilstoši Konvencijas 44.panta 2.punktam ir galīgs. Tajā var tikt veiktas redakcionālas izmaiņas.

Lietā “Rodina pret Latviju”

Eiropas Cilvēktiesību tiesa (Piektā nodaļa), sanākusi kā palāta šādā sastāvā:

Síofra O’Leary, priekšsēdētāja,
Gabriele Kucsko-Stadlmayer,
Ganna Yudkivska,
André Potocki,
Mārtiņš Mits,
Lado Chanturia,
Anja Seibert-Fohr, tiesneši,

un *Victor Soloveytchik*, nodaļas sekretāra vietnieks,
ņemot vērā:

iesniegumus (Nr.48534/10 un 19532/15), kurus pret Latvijas Republiku saskaņā ar Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (“Konvencija”) 34.pantu Tiesā 2010.gada 17.augustā un 2011.gada 27.decembrī iesniedza Latvijas pilsoņi Irina Rodina (“iesniedzēja”);

lēmumu paziņot Latvijas valdībai (“Valdība”) par sūdzību saskaņā ar 8.pantu un atzīt iesniegumus pārējā daļā par nepieņemamiem izskatīšanai; pušu apsvērumus;

pēc apspriešanās slēgtā sēdē 2020.gada 15.aprīlī,
pasludina šādu spriedumu, kas pieņemts šajā datumā:

IEVADS

Lietas pamatā ir iesniedzējas apgalvojumi, ka viņas tiesības, ko paredz Konvencijas 8.pants, tika pārkāptas saistībā ar viņas ģimenes konflikta publicēšanu laikrakstā (iesniegums Nr.48534/10), kā arī tā turpmāku sižetu televīzijā (iesniegums Nr.19532/15) un Latvijas tiesu nespēju nodrošināt viņas tiesību aizsardzību divos civilprocesos.

FAKTI

1. Iesniedzēja ir dzimusi 1954.gadā un dzīvo Rīgā. Viņa ir ārste ar vairāk nekā 25 gadu darba pieredzi. Viņa lietas pamatā esošo notikumu laikā bija audita nodaļas vadītāja Valsts asinsdonoru centrā.
2. Iesniedzēju pārstāvēja Rīgā praktizējošā advokāte I. Nikuļceva.
3. Valdību pārstāvēja tās pārstāve K. Līce.
4. Lietas faktus var apkopot šādi.

I. APSTRĪDĒTAIS RAKSTS LAIKRAKSTĀ

5. 2005.gada 31.janvārī laikraksts, ko izdeva krievu valodā, *Čas (Час)* publicēja žurnālista A.P. rakstu ar nosaukumu “Dzīvoklis sanaidoja ģimeni” (*Квартира рассорила семью*). Tas bija publicēts ceturtajā lappusē rubrikā “Sabiedrība” ar virsrakstu “Ģimenes konflikts”. Raksts tika publicēts arī šī laikraksta tīmekļa vietnē.

6. Raksta ievaddaļa bija šāda:

“[Iesniedzējas mātei] ir divas meitas un šķiet, ka 76 gadus vecajai sievietei sagatavotas bezrūpīgas vecumdienas. Tomēr dzīves apstākļi izveidojušies citādi. Ģimenes problēmas nav viennozīmīgas (*неоднозначны*), un ir grūti noteikt, kurai pusei ir taisnība. Mēs sniedzam vecāka gadagājuma kundzes stāstu un viņas radnieku stāstījumu.”

7. Rakstā nebija minēts iesniedzējas pilns vārds; uz viņu atsaucās kā uz “vecāko meitu”. Tomēr rakstā bija norādīts iesniedzējas pirmslaulības uzvārds, viņas mātes pilns vārds, viņas tēva, māsas un māsasmeitas vārds, kā arī informācija par viņas profesiju un dzīvesvietu un viņas fotogrāfija (skatīt 10.rindkopu zemāk).

8. Rakstā bija minēts, ka iesniedzēja bija ievietojusi savu māti psihiatriskajā slimnīcā un tikmēr pārdevusi mātes dzīvokli, kas atrodas Purvciemā; pēc mātes atlabšanas iesniedzēja esot atteikusies viņu izņemt no slimnīcas un sniegt viņai finansiālu atbalstu; lai arī iesniedzēja pēc profesijas pati bija ārste, viņas māte neesot varējusi atļauties iegādāties medikamentus; un iesniedzējas mātei esot ieteikts vērsties ar prasību pret iesniedzēju par finansiālu atbalstu kompetentajās tiesās, kamēr iesniedzēja bija uzsākusi tiesvedību, lai ierobežotu mātes rīcībspēju.

9. Raksta nobeiguma daļa ir šāda:

“Mēs sazinājāmies ar vecāko meitu pa tālruni un lūdzām viņas viedokli par ģimenes situāciju. Viņa atbildēja, ka nekādā gadījumā nekomentēs savas slimās mātes uzvedību. Pēc vecākās meitas uzstājīgā lūguma mēs rakstā neatklājam viņas vārdu un uzvārdu.”

10. Rakstam bija pievienota salīdzinoši liela ģimenes fotogrāfija (portrets), kuru bija sniegusi iesniedzējas māte. Tajā bija redzama iesniedzēja, viņas māte un tēvs, kā arī viņas vīrs, dēls, māsa un māsasmeita.

11. Atbilstoši iesniedzējas sacītajam pirms raksta publicēšanas žurnālists esot sazinājies ar viņu pa tālruni un lūdzis viņu komentēt ģimenes situāciju (skatīt 9.rindkopu iepriekš). Viņa neesot bijusi informēta, ka rakstam būs pievienota ģimenes fotogrāfija. Iesniedzēja esot vēlējusies iepazīties ar sagatavotā raksta melnrakstu. Tā kā žurnālists esot atteicis, iesniedzēja esot devusies uz laikraksta biroju. Ņemot vērā, ka viņas lūgumu tikt ar žurnālistu noraidīja, viņa iesniedza laikraksta galvenajam redaktoram turpmāk minēto paziņojumu, bet nesaņēma atbildi:

“Ar šo es Jūs informēju, ka es kategoriski iebilstu pret plānoto raksta, ko sagatavojis A.P., publicēšanu, jo tajā ir atspoguļota mana privātā dzīve, tajā ietvertie fakti ir interpretēti no manas mātes ([kurai ir] 76 gadi un kura ir garīgi slima) skatpunkta un

rakstā ir norādīti mani un manas ģimenes locekļu personas dati. Turklāt A.P. atteicās mani iepazīstināt ar rakstu pirms tā publicēšanas.”

II. PIRMAIS CIVILPROCESS

12. 2005.gada 10.novembrī iesniedzēja kopā ar savu vīru un dēlu Rīgas pilsētas Centra rajona tiesā iesniedza prasību pret laikraksta izdevēju, iesniedzējas māsu N.Ļ. un māsasmeitas vīru J.K. (kuri sniedza dažus no apstrīdētajiem apgalvojumiem). Iesniedzēja lūdza atzīt 14 publikācijās minētos apgalvojumus par nepatiesiem un viņas ģimenes fotogrāfijas publicēšanu atzīt par prettiesisku. Tāpat viņa lūdza tiesu noteikt laikraksta izdevējam par pienākumu atsaukt nepatieso informāciju un publicēt atvairinošanos par tās publicēšanu un lūdza viņai piešķirt kompensāciju par nemantisko kaitējumu.

13. Iesniedzēja pamatoja savu prasību ar likumu “Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem” (skatīt 58.-60.rindkopu turpmāk) un Civillikuma 1635. un 2352a.pantu (skatīt 54.-56.rindkopu turpmāk).

14. Viņa atsaucās arī uz tiesībām uz privātās dzīves neaizskaramību, ko aizsargā Satversme, neminot konkrētu normu, un citiem “cilvēktiesību instrumentiem”, minot 1966.gada Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām (“SPPPT”) 17.pantu, kas aizsargā personas privāto dzīvi, godu un reputāciju.

15. Tika apstrīdēti turpmāk minētie apgalvojumi:

- 1) publikācijas virsraksts “Dzīvoklis sanaido ģimeni”;
- 2) žurnālista A.P. apgalvojums raksta ievaddaļā:

“[..], un šķiet, ka 76 gadus vecajai sievietei sarūpētas bezrūpīgas vecumdienas. Tomēr dzīves apstākļi izveidojušies citādi.”

3) iesniedzējas mātes apgalvojums:

“[...] vecākā meita sāka lūgt mūs ar vīru privatizēt uz viņas vārda [mūsu] divistabu dzīvokli Purvciemā [...]. Vecākā meita atbildēja, ka viņai vajadzīgs mantojums. Kā sacīt, es ar [viņas tēvu] palīdzējām [iesniedzējas mācai] samaksāt kredītu par kooperatīvo dzīvokli [Imantā], bet [iesniedzējai] pašai nācies maksāt par [savu] kooperatīvo dzīvokli [Ziepniekkalnā].”

4) iesniedzējas mātes apgalvojums:

“[...] un divu mēnešu laikā es viņu neredzēju.”

5) iesniedzējas mātes apgalvojums:

“Kamēr [iesniedzējas tēvs] bija dzīvs, [iesniedzēja] [mums] nepalīdzēja, taču arī ārā nedzina.”

6) iesniedzējas māsasmeitas vīra J.K. apgalvojums:

“[Iesniedzējas māte] ļoti pārdzīvoja sava vīra nāvi. Viņa dzīvoklī palika viena, viņai sākās depresijas [...].”

7) iesniedzējas māsasmeitas vīra J.K. apgalvojums:

“Pavasārī vecākā meita izrādīja rūpes par māti – aizsūtīja viņu ārstēties uz psihiatrisko slimnīcu [..].”

8) iesniedzējas māsasmeitas vīra J.K. apgalvojums:

“Pateicoties ārstu aprūpei un zālēm, depresija pārgāja. Un vasarā vecākā meita paņēma [savu māti] pie sevis.”

9) iesniedzējas māsasmeitas vīra J.K. apgalvojums:

“[..] pa šo laiku viņa izmainīja mātes dzīvesvietas deklarāciju – “pārcēla” viņu no dzīvokļa Purvciemā uz Ziepniekkalnā [esošo]. Pēc neilga laika mammu atkal aizsūtīja uz slimnīcu.”

10) iesniedzējas māsasmeitas vīra J.K. apgalvojums:

“[..] Radās jautājums, kas piemaksās par pansionātu un iekārtos tur vecomāti? Zinot to, ka [mātes] dzīvoklis ir noformēts uz vecākās meitas vārda, mēs gaidījām no viņas atbalstu.”

11) iesniedzējas māsasmeitas vīra J.K. apgalvojums:

“[..] no [Iesniedzējas] puses sekoja pilnīgi pretēja reakcija, – ievietot mammu pansionātā viņa nevēlas un maksāt naudu arī negrib.”

12) iesniedzējas māsa N.L. apgalvojums:

“[Vecākā] māsa ir gatava iet uz visu, lai tikai nebūtu jāmaksā alimenti (*алименты*) mātei, bet mamma zālēm vien tērē 20 latus (LVL) [apmēram 28 eiro (EUR)] mēnesī. Bet vecākā māsa dod viņai tikai 10 latus [apmēram 14 EUR].”

13) žurnālista A.P. apgalvojums raksta nobeiguma daļā:

“[..] un lūdzām paust savu attieksmi par situāciju ģimenē.”

14) žurnālista A.P. apgalvojums raksta nobeiguma daļā:

“Pēc viņas uzstājīgā lūguma [..].”

16. 2007.gada 6.jūnijā Rīgas pilsētas Centra rajona tiesa daļēji apmierināja iesniedzējas prasību pret laikraksta izdevēju, cita starpā, pamatojoties uz Civillikuma 1635. un 2352a.pantu, taču noraidīja prasību daļā pret pārējiem atbildētājiem. Pirmās instances tiesa konstatēja, ka iesniedzējas māte bija periodiski dzīvojusi pie abām meitām. Abas meitas bija rūpējušās par viņu. Iesniedzējas vecāki bija nodevuši katrai meitai pa dzīvoklim. Lai arī ģimenes locekļu vidū bija domstarpības par uzturlīdzekļu apmēru un iesniedzējas mātes dzīves apstākļiem, nebija pierādījumu tam, ka iesniedzēja nerūpējās par viņu un būtu atteikusies viņu uzturēt. Izvērtējot rakstu kopumā, tiesa secināja, ka raksta saturs pārsniedza ģimenes locekļu paustos viedokļus. Rakstā bija izdarīti nepamatoti secinājumi, kas bija pasniegti kā fakti. Patiesā informācija bija izklāstīta pārāk negatīvā tonī. Turklāt laikraksta darbiniekiem – kā profesionāļiem – pret iesniedzējas mātes apgalvojumiem bija jāizturas ar zināmu kritiku, jo viņiem bija zināms par uzsākto procesu saistībā ar mātes rīcībspējas ierobežošanu.

17. Lai arī tiesa secināja, ka atbildētāji (J.K. un N.L.) nebija snieguši nepatiesas ziņas, pats raksts bija iesniedzējas godu un cieņu aizskarošs, ņemot vērā tā izteikti negatīvo un nicinošo toni. Pirmās instances tiesa nepieņēma žurnālista argumentu, ka apstrīdētais raksts nebūtu publicēts, ja iesniedzēja to būtu skaidri lūgusi. Tāpat tiesa noraidīja laikraksta izdevēja argumentu, ka apstrīdētais raksts atspoguļoja sabiedrībai svarīgu jautājumu. Tā norādīja, ka šim nolūkam būtu pieticis ar to, ka tiek ziņots par situāciju, neidentificējot personu pret viņas gribu.

18. Pirmās instances tiesas ieskatā, tas, ka rakstam bija pievienota fotogrāfija, bija viens no būtiskākajiem iesniedzējas prasības pamatiem – tā rezultātā tika pārkāptas cilvēka tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību un attiecīgi aizskarts iesniedzējas gods un cieņa. Turpinājumā tiesa secināja, ka iesniedzēju bija iespējams skaidri identificēt, izmantojot publicēto fotogrāfiju. Tā arī atsaucās uz Satversmes 96.pantu (tiesībām uz privātās dzīves neaizskaramību) un 89.pantu (cilvēka pamattiesību aizsardzība), kā arī uz Konvencijas 8.pantu. Fotogrāfija ietver personisku un pat intīmu informāciju par personu (tiesa atsaucās uz lietu *Von Hannover pret Vāciju* (Nr.59320/00, ECT, 2004-VI)). Pirmās instances tiesa pamatoja, ka iesniedzēja, kura bija ārste, nebija sabiedrībā zināma persona, uz kuru attiektos plašāka pieļaujamās iejaukšanās robeža privātajā dzīvē.

19. Pirmās instances tiesa secināja, ka ir pārkāptas iesniedzējas tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību:

“Abu pušu liecības [...] ir pretrunīgas attiecībā uz ģimenes konflikta būtību, taču tiesa uzskata, ka konkrētajā gadījumā [šīm neatbilstībām] nav būtiskas nozīmes, tā kā [iesniedzējas] tiesību aizskārums cēlies ne tik daudz no situācijas kā tādas un vienas puses viedokļa apraksta laikrakstā, bet gan [iesniedzējas tiesību aizskārums radās] ar raksta kopumā tendenciozo un aizskarošo toni kopsakarā ar personu identificējošas informācijas publikāciju.

Jebkurai personai ir tiesības brīvi paust savu viedokli, piemēram, nopērkot laikrakstā reklāmas laukumu. [...] Šādā gadījumā laikraksts nav vainojams. Taču, novērtējot tās strīdus rakstā iekļautās informācijas raksturu, kas sniegta apgalvojumu formā un nesatur intervēto personu sniegtos faktus vai [viņu] tiešo runu, tiesa, atbilstoši Civillikuma 1635.pantam, konstatē [izdevēja] vainu.”

20. Sprieduma rezolutīvajā daļā tiesa, cita starpā, atsaucoties uz Satversmes 89. un 96.pantu un Civillikuma 1635. un 2352a.pantu, secināja, ka četri no apstrīdētajiem apgalvojumiem (skatīt 15.rindkopā citēto 1., 2., 9. un 12.apgalvojumu) bija nepatiesi un aizskāra iesniedzējas tiesības uz goda un cieņas neaizskaramību.

21. 2009.gada 27.maijā Rīgas apgabaltiesa atcēla iepriekš minēto spriedumu un noraidīja iesniedzējas prasību, cita starpā, pamatojoties uz Civillikuma 2352a. pantu. Nebija strīda, ka rakstā, par ko bija strīds, bija ietverti žurnālista (1.-2., 13.-14.apgalvojums), iesniedzējas mātes (3.-5.apgalvojums), iesniedzējas māsasmeitas vīra (6.-11.apgalvojums) un iesniedzējas māsas (12.apgalvojums) izteikumi. Apelācijas instances tiesa

turpinājumā analizēja visus šos apgalvojumus, izņemot 13.apgalvojumu, jo attiecībā uz to iesniedzēja bija atsaukusi savu prasību pirmās instances tiesā.

Apgalvojumi Nrs.1 un 2 atspoguļoja žurnālista viedokli, un nebija iespējams pierādīt to patiesumu.

Apgalvojumus Nrs.3-5 bija izteikusi iesniedzējas māte; šo apgalvojumu patiesums nebija jāpierāda (viņa nebija atbildētāja lietā). Apelācijas instances tiesa noraidīja iesniedzējas argumentu, ka, ņemot vērā, ka laikrakstam bija zināms par viņas mātes slimību, tam bija jāuzņemas atbildība par viņas sniegto informāciju. Raksta publicēšanas brīdī iesniedzējas māte bija rīcībspējīga un tādējādi spējīga paust savu viedokli. Viņai tika ierobežota rīcībspēja tikai 2006.gada 4.janvārī.

Apgalvojumi Nrs.6 un 8 atspoguļoja J.K. viedokli par to, ka iesniedzējas māte cieta no depresijas. Tā nebija faktos balstīta informācija par medicīnisku diagnozi. Turklāt tā nevarēja aizskart iesniedzējas godu un cieņu.

Apgalvojums Nr.7 nebija citēts pilnībā. Vērtējot rakstu kopumā, tiesa atzīmēja, ka frāze “ievietoja slimnīcā, lai ārstētos” nebija lietota negatīvā nozīmē. Rakstā bija norādīts, ka iesniedzēja rūpējās par savu māti un mātes veselība bija uzlabojusies. Apelācijas instances tiesa uzskatīja, ka neprecīzas ziņas par to, cik reizes un kurš ievietoja iesniedzējas māti slimnīcā, nevarēja aizskart iesniedzējas godu un cieņu.

Apgalvojums Nr.9 bija patiess. Atbilstoši lietas materiāliem 2004.gadā, kamēr iesniedzējas māte atradās slimnīcā, iesniedzēja bija pārdevusi Purvciemā esošo dzīvokli, kurā māte iepriekš dzīvoja.

Apgalvojums Nr.10 atspoguļoja J.K. viedokli. Lai arī iesniedzēja norādīja, ka Purvciemā esošais dzīvoklis nekad nepiederēja viņas mātei, tas nenozīmē, ka šis apgalvojums bija nepatiess – tajā nebija tieši minēts, ka viņas māte bija dzīvokļa īpašiece. Vēl jo vairāk, šis apgalvojums nevarēja aizskart iesniedzējas godu un cieņu.

Apgalvojumi Nrs.11 un 12 atspoguļoja J.K. un N.Ļ. viedokli par jautājumiem, kas skāra viņu ģimeni. Lietas materiāli norādīja, ka 2004.gada 20.decembrī iesniedzējas māte cēla prasību pret iesniedzēju par uzturlīdzekļu piedziņu, ko tiesas izskatīja trīs līmeņos.

Apgalvojums Nr.14 nebija nepatiess un nevarēja aizskart iesniedzējas godu un cieņu.

22. Apelācijas instances tiesa secināja, ka apstrīdētie apgalvojumi nebija uzskatāmi par nepatiesiem un tie neaizskāra iesniedzējas godu un cieņu. Lai arī iesniedzēja uzskatīja šajos apgalvojumos ietvertos viedokļus par nepieņemamiem, to patiesumu nebija iespējams pārbaudīt, jo tie nebija nepatiesi, ne nepatiesi. Apelācijas instances tiesa pilnībā noraidīja iesniedzējas prasību. Pirmās instances tiesa bija izvērtējusi raksta kontekstu, taču nebija analizējusi katru apstrīdēto apgalvojumu atsevišķi un nenošķīra ziņas no viedokļiem.

23. Attiecībā uz fotogrāfijas publicēšanu apelācijas instances tiesa secināja:

“Tāpat nav pamatots [iesniedzējas] prasījums par nelikumīgu ģimenes fotogrāfijas un citu fiziskas personas identifikācijas datu izmantošanu [...]. Lietā nav strīda par to, ka ģimenes fotogrāfiju iesniedza un deva atļauju publicēt [iesniedzējas māte]. Minētā fotogrāfija ir neitrāla, pati par sevi tā nekādā veidā nevarēja aizskart [iesniedzējas] godu un cieņu. Līdz ar to [apelācijas instances tiesa neuzskata], ka atbildētājs nebūtu bijis tiesīgs publicēt minēto fotogrāfiju. Savukārt [iesniedzējas] apgalvojums par nelikumīgu citu fiziskas personas identifikācijas datu izmantošanu ir nekonkrēts, jo nav norādīts, konkrēti kādu citu personas identifikācijas datu izmantošana ir atzīstama par pretlikumīgu.”

24. Iesniedzēja iesniedza kasācijas sūdzību. Viņa norādīja, ka apgalvojumi bija jāanalizē ne tikai gramatiski, bet arī to savstarpējā kontekstā, ņemot vērā kritizētās personas statusu, publikācijas ieguldījumu sabiedrībai svarīgā diskusijā un mērķi. Ģimenes fotogrāfijas publicēšana pārkāpa viņas tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību, kā arī viņas godu un cieņu. Tāpat viņa apgalvoja, ka apelācijas instances tiesa esot nepareizi piemērojusi Civillikuma 2352.pantu un neesot piemērojusi Civillikuma 1635.pantu, likuma “Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem” 21. un 28.pantu un SPPPT 17.pantu.

25. 2010.gada 18.februārī Augstākās tiesas Senāts rīcības sēdē pieņēma lēmumu (lietā Nr.SKC-444/2010) atteikties ierosināt kasācijas tiesvedību, jo apelācijas tiesas sprieduma tiesiskumu nebija pamata apšaubīt, un šī lieta nevarēja sniegt ieguldījumu judikatūras attīstībā. Atbildot uz iesniedzējas apgalvojumiem, tas norādīja:

“[Iepriekš minētās] atsaucis ir vērstas uz lietas apstākļu noskaidrošanu un ar tiem saistīto pierādījumu pārvērtēšanu atbilstoši [iesniedzējas] vēlamajam rezultātam.

[Iesniedzēja] savu prasību pamatojusi uz Civillikuma 2352a.pantu (redakcijā, kas bija spēkā uz publikācijas brīdi). No minētās tiesību normas izriet, ka katram ir tiesības prasīt tiesas ceļā atsaukt ziņas, kas aizskar viņa godu un cieņu, ja šādu ziņu izplatītājs nepierāda, ka tās atbilst patiesībai.

Obligāts priekšnoteikums prasības apmierināšanai uz minētā panta pamata ir prasītāju pienākums pierādīt faktu, ka izplatītās viņu godu un cieņu aizskarošas ziņas. Atbildētāju pienākums, ja viņi iebilst pret prasību, ir iesniegt pierādījumus par to, ka ziņas [bija] patiesas.

Tācu prasības pieteikumā norādītais raksts, kas publicēts laikrakstā *Čas* un [tā tīmekļa vietnē], šāda rakstura ziņas, kā to pamatoti secinājusi [apelācijas tiesa], nesatur.”

III. APSTRĪDĒTAIS TELEVĪZIJAS SIŽETS

26. 2005.gada 4.novembrī plkst.19.55 Latvijas komerciālais televīzijas kanāls TV3 pārraidīja raidījumu “*Bez Tabu laiks*”. Raidījuma laikā tika pārraidīts īss sižets par strīdu iesniedzējas ģimenē.

27. Šajā sižetā tika atainots stāsts, kas bija līdzīgs stāstam, kas pirms 10 mēnešiem bija publicēts laikrakstā. Tas tika raksturots kā ģimenes skandāls: kamēr māte atradās slimnīcā, iesniedzēja esot pārdevusi mātes dzīvokli.

28. Apstrīdētajā sižetā divreiz tika pieminēts iesniedzējas vārds un uzvārds. Īsu brīdi tika pārraidīti ne tikai iesniedzējas mātes personas dati

(piemēram, ziņas par viņas veselības stāvokli), bet arī iesniedzējas personas dati (piemēram, viņas personas kods un dzīvesvietas adrese). Sižetā tika parādīta arī ģimenes fotogrāfija, kas iepriekš bija publicēta laikrakstā (skatīt iepriekš 10.rindkopu).

29. Žurnāliste A.D. apgalvoja, ka iesniedzēja esot pārdevusi mātes dzīvokli, kamēr viņa esot atradusies psihiatriskajā slimnīcā. Pēc viņas mātes izrakstīšanas no slimnīcas, mātei vairs neesot bijis, kur dzīvot. Iesniedzēja bija vērsusies nacionālajās tiesās, lai izvērtētu viņas mātes psihisko stāvokli un kļūtu par viņas aizgādni. Turklāt bija izdota pilnvara, lai iesniedzēja varētu rīkoties mātes vārdā.

30. Sižeta sagatavošanas nolūkos žurnāliste bija intervējusi iesniedzējas māsu un māti. Televīzijā tika pārraidīti interviju fragmenti. Sižetā bija redzams arī tas, ka iesniedzējas māte dzīvo sliktos apstākļos. Sižeta laikā žurnāliste īsumā parādīja un nolasīja arī psihiatrisko atzinumu, kurā secināts, ka iesniedzējas māte cieš no vaskulārās demences.

31. Kā norāda iesniedzēja, 2005.gada 4.novembrī ap plkst.11.00 pirms sižeta pārraides televīzijā žurnāliste viņai esot zvanījusi un informējusi par plānoto sižeta pārraidi. Iesniedzēja esot lūgusi žurnālisti pārcelt sižeta pārraidi vismaz par vienu dienu vai intervēt kaimiņu, taču žurnāliste tam neesot piekritusi. Iesniedzēja esot atteikusies sniegt interviju, jo viņa tai neesot bijusi gatava, viņa neesot varējusi atstāt savu darbavietu un jebkurā gadījumā neesot vēlējusies publiski komentēt savas slimās mātes veselības stāvokli. Tomēr sižetā tika pārraidīts fragments no iesniedzējas un žurnālistes telefonsarunas.

IV. OTRAIS CIVILPROCESS

32. 2005.gada 20.decembrī iesniedzēja vērsās Rīgas pilsētas Zemgales rajona tiesā ar prasību pret televīzijas kanālu TV3 un iesniedzējas māsu N.Ļ. 2006.gada 13.novembrī viņa papildināja savu prasību, vērstoties arī pret žurnālisti A.D. un televīzijas producēšanas kompāniju.

33. Iesniedzēja lūdza tiesu atzīt astoņus apgalvojumus (skatīt 38.rindkopu zemāk) par nepatiesiem un viņas godu un cieņu aizskarošiem. Viņa lūdza tiesu arī noteikt atbildētājiem par pienākumu atsaukt raidījumā “*Bez Tabu laiks*” sniegtās nepatiesās ziņas un atvainoties par to pārraidi. Tāpat viņa pieprasīja kompensāciju par personisko un morālo kaitējumu.

34. Iesniedzēja norādīja, ka gan laikrakstā publicētais raksts ar ģimenes fotogrāfiju, gan viņas tālruņa saruna ar žurnālisti esot pārraidīti televīzijā bez viņas piekrišanas, tomēr viņa prasības pieteikuma noslēdzošajā daļā necēla atsevišķu prasību par ģimenes fotogrāfiju un tālruņa sarunu. Tā kā sižetā esot bijusi redzama iesniedzējas ģimenes fotogrāfija, iesniedzēja esot bijusi viegli atpazīstama.

35. Iesniedzēja arī apgalvoja, ka žurnāliste neesot ņēmusi vērā, ka iesniedzēja plānoja vērsties tiesā ar prasību pret laikraksta izdevēju.

36. Iesniedzēja pamatoja savu prasību ar likumu “Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem”, Radio un televīzijas likumu (skatīt 58.-63.rindkopu turpmāk) un Civillikuma 1635. un 2352a.pantu (skatīt 54.-56.rindkopu turpmāk).

37. Viņa atsaucās arī uz tiesībām uz privātās dzīves neaizskaramību, ko aizsargā Satversme, neminot konkrētu normu, un citiem cilvēktiesību instrumentiem, citējot SPPPT 17.pantu, kas aizsargā personas privāto dzīvi, godu un reputāciju.

38. Tika apstrīdēti turpmāk minētie apgalvojumi:

1) Žurnālistes A.D. apgalvojums:

“Vīra nāvi [iesniedzējas māte] pārdzīvojusi tik ļoti, ka viņai iestājās dziļa depresija un vecā kundze nokļuva psihiatriskajā slimnīcā.”

2) Žurnālistes A.D. apgalvojums:

“Kamēr kundze ārstējās [slimnīcā], viņas vecākā meita Irina Rodina, laikam domādama, ka mamma neizdzīvos, par 15,000 latiem [apmēram 18,685 EUR] pārdevusi uz savu vārdu privatizēto, bet mammai piederošo dzīvokli.”

3) Žurnālistes A.D. apgalvojums:

“[Kad] mamma [izrakstīta] no slimnīcas un viņai tā īsti neesot bijis, kur [palikt], ja viņai nebūtu bijusi otra meita N., viņas meita un znots.”

4) Iesniedzējas māsas N.Ļ. apgalvojums:

“[Iesniedzējas māte] palika kā [bezpajumtniece] viena uz ielas, bez dzīvokļa, bez mitekļa, bez nekā.”

5) Žurnālistes A.D. apgalvojums.:

“Par pārdoto dzīvokli no vecākās meitas kundze neesot dabūjusi ne pliku grasi.”

6) Žurnālistes A.D. apgalvojums:

“Tiesa piesprieda vecākai meitai ik mēnesi mammai maksāt 20 latu [apmēram 28 EUR], bet viņa, acīmredzot nebūdama mierā ar šādu lēmumu, vērsusies tiesā ar lūgumu veikt mammai psihiatrisko ekspertīzi.”

7) Iesniedzējas māsas N.Ļ. apgalvojums:

“Nekāda aizgādība [mātei] nav nepieciešama. [Iesniedzēja] cenšas to panākt tikai tāpēc, lai nemaksātu alimentus.”

8) Žurnālistes A.D. apgalvojums:

“Turklāt vēl kāds interesants fakts. Laikā, kad kundzei tika veikta psihiatriskā ekspertīze, [iesniedzēja] paguva nokārtot [mātes izsniegtu] universālpilnvaru. Uz kā vārda? Nu, protams, uz vecākās meitas vārda, un tas nozīmē, ka viņa mammas vārdā var darīt pilnīgi visu.”

39. 2008.gada 23.septembrī Rīgas pilsētas Zemgales rajona tiesa noraidīja iesniedzējas prasību. Pirmās instances tiesa piekrita atbildētāja argumentam, ka “*Bez Tabu laiks*” ir informatīvs raidījums, kurā tiek aplūkoti sabiedrībai svarīgi jautājumi un kura saturs veido privātpersonas. Apstrīdēto sižetu veidoja personas, kuras vēlējās paust savu viedokli par iesniedzējas rīcību.

Raidījums atbilda likuma “Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem” prasībām. Pēc apstrīdētā sižeta noskatīšanās tiesas zālē tiesa konstatēja, ka tajā bija pausti iesniedzējas mātes un māsas viedokļi, kas bija balstīti uz faktiem par ģimenes konfliktu. Žurnāliste, pamatojoties uz saņemto informāciju, īsumā komentēja šo jautājumu.

40. Pirmās instances tiesa izvērtēja visus apstrīdētos apgalvojumus, izņemot apgalvojumu Nr.1, jo iesniedzēja bija atsaukusi savu prasību attiecībā uz to.

Apgalvojums Nr.2 atspoguļoja žurnālistes viedokli, kas bija pamatots ar iesniedzējas mātes sniegto informāciju un faktu, ka iesniedzēja bija pārdevusi dzīvokli.

Apgalvojums Nr.3 ietvēra žurnālistes vērtējumu par situāciju, ko pamatoja iesniedzējas māsas un mātes sniegtā informācija, ar kuru tās pauda savu viedokli par notikušo.

Apgalvojums Nr.4 atspoguļoja iesniedzējas māsas viedokli par mātes dzīves apstākļiem.

Apgalvojums Nr.5 bija patiess.

Apgalvojumi Nrs.6 un 7 nevarēja aizskart iesniedzējas godu un cieņu. To pamatā bija iesniedzējas māsas un mātes viedoklis.

Apgalvojums Nr.8 saturēja informāciju par faktu, ka bija izsniegta ģenerālpilnvara. Žurnāliste neapgalvoja, ka iesniedzēja būtu viltojusi šo dokumentu.

41. Pirmās instances tiesa secināja, ka žurnāliste un iesniedzējas māsa bija paudušas viedokļus, kas savukārt bija pamatoti ar faktiem un iesniedzējas mātes faktu izklāstu. Tā uzvēra, ka ziņas ir nošķiramas no viedokļiem. Nav iespējams pārliecināties par viedokļa patiesumu. Ikvienam ir tiesības brīvi paust savu viedokli. Neatkarīgi no tā, cik nepieņemami tie varētu šķist, viedokļi nevar būt ne patiesi, ne nepatiesi. Lai prasība saskaņā ar Civillikuma 2352a.pantu tiktu apmierināta, kas bija iesniedzēja pieteikuma pamats, bija jāizpildās šādiem nosacījumiem: (i) izplatītajiem apgalvojumiem jābūt apgalvojumiem par faktiem; un (ii) šīm ziņām jābūt nepatiesām. Iesniedzējas lietā šie nosacījumi neizpildījās.

42. 2008.gada 13.oktobrī iesniedzēja iesniedza apelācijas sūdzību. Viņa apgalvoja, ka pirmās instances tiesa nebija analizējusi sižeta kontekstu. Tas esot ne tikai aizskāris viņas godu un cieņu, bet arī tieši iejaucās viņas privātajā dzīvē, jo viņa nekad neesot mēģinājusi iegūt publicitāti. Iesniedzēja apgalvoja, ka žurnālistes rīcība, ierakstot un pārraidot viņu telefona sarunu bez viņas piekrišanas, esot bijusi prettiesiska, taču atzīmēja, ka šis jautājums “nebija skatāms civiltiesiskā kārtībā”. Iesniedzēja atkārtoti uzsvēra, ka viņas personas dati esot izpausti bez viņas piekrišanas. Šajā saistībā viņa atsaucās uz apstākli, ka raidījuma laikā žurnāliste rādīja žurnāla rakstu ar iesniedzējas ģimenes fotogrāfiju, subtitros norādot “Irina Rodina, vecākā meita.”

43. 2010.gada 28.jūnijā Rīgas apgabaltiesa būtībā atstāja iepriekš minēto spriedumu negrozītu, taču norādīja savus iemeslus iesniedzējas prasības noraidīšanai. Apgabaltiesa piekrita atbildētājas argumentam, ka “Bez Tabu

laiks” bija informatīvs raidījums, kurā tika aplūkoti sabiedrībai svarīgi jautājumi. Jebkurš varēja veidot sižeta saturu, informējot raidījuma producentu par jebkuriem sabiedrībā aktuāliem jautājumiem un norisēm, kā arī par satraucošiem notikumiem un problēmām viņu personīgajā un citu cilvēku dzīvē.

44. Rīgas apgabaltiesas vērtējums par apstrīdētajiem apgalvojumiem un tās secinājumi lielā mērā līdzinājās Rīgas pilsētas Zemgales rajona tiesas izdarītajiem secinājumiem (skatīt 39.-41.rindkopu iepriekš). Rīgas apgabaltiesa atzīmēja, ka sižeta pārraides laikā iesniedzējas māte bija rīcībspējīga un tādējādi spējīga paust pati savu viedokli. Viņai tika ierobežota rīcībspēja tikai 2006.gada 4.janvārī. Turklāt Rīgas apgabaltiesa kā nepamatotu noraidīja iesniedzējas apgalvojumu, ka viņas personas dati bija pārraidīti bez viņas piekrišanas, kad raidījuma laikā tika parādīta publikācija ar viņas fotogrāfiju kopā ar subtitriem “Irina Rodina, vecākā meita”. Šajā saistībā Rīgas apgabaltiesa atzīmēja, ka apelācijas instances tiesa jau bija noraidījusi iesniedzējas prasību daļā par publikāciju un atteikusies uzsākt kasācijas tiesvedību (skatīt 21. un 25.rindkopu iepriekš), neminot citus iemeslus.

45. 2010.gada 9.augustā iesniedzēja iesniedza kasācijas sūdzību. Viņa atsaucās uz Augstākās tiesas sagatavoto analītisko pārskatu par nacionālo tiesu praksi saistībā ar goda un cieņas civiltiesisko aizsardzību (skatīt *A/S Diena un Ozoliņš pret Latviju* Nr.16657/03, 51.-52.rindkopa, 2007.gada 12.jūlijs). Iesniedzēja apgalvoja, ka apelācijas instances tiesa nebija izvērtējusi vairākus apsvērumus, ko Tiesa šajās lietās bija vērtējusi, vai apstrīdēto sižetu kopumā. Izskatot iesniedzējas prasību par personas datu izpaušanu, apelācijas instances tiesa nebija piemērojusi Fizisko personu datu aizsardzības likuma normas. Viņa norādīja, ka apelācijas instances tiesa esot atsaukusies uz civilprocesu saistībā ar raksta publicēšanu, taču nebija ņēmusi vērā, ka viņas vārds šajā rakstā netika atklāts.

46. 2011.gada 31.martā iesniedzēja un viņas māsa zvērināta notāra klātbūtnē, kurš apliecināja viņu parakstu īstumu, noslēdza izlīgumu. Iesniedzējas māsa atzina, ka apgalvojumi Nrs.4 un 7 (skatīt 38.rindkopu iepriekš) aizskāra iesniedzējas godu un cieņu. Viņa šīs ziņas (līdztekus rakstā publicētajām ziņām) esot sniegusi viņas znata J.K. ietekmē. Viņa nožēloja minēto un atvainojās iesniedzējai. Viņa uzskatīja, ka žurnāliste A.D. bija atainojusi ģimenes konfliktu pārāk negatīvā gaismā. Iesniedzēja pieņēma māsas atvainošanos un izteica vēlmi atsaukt savu prasību un izbeigt tiesvedību pret māsu. Viņa nevēlējās atsaukt prasības pret pārējiem atbildētājiem.

47. 2011.gada 31.martā izlīgums tika iesniegts Augstākajā tiesā. Tas tika pievienots lietas materiāliem un nosūtīts izskatīšanai rīcības sēdē.

48. 2011.gada 4.jūlijā Augstākās tiesas Senāts rīcības sēdē pieņēma lēmumu (lietā Nr.SK-509/2011) atteikties ierosināt kasācijas tiesvedību, jo apelācijas instances tiesas sprieduma tiesiskumu nebija pamats apšaubīt, un šī lieta nevarētu sniegt ieguldījumu judikatūras attīstībā.

49. Augstākās tiesas Senāts atsaucās uz iedibināto judikatūru, norādot, ka Civillikuma 2352.¹pants aizsargā jebkurus apgalvojumus un paziņojumus neatkarīgi no tā, vai tie ir uzskatāmi par ziņām vai viedokļiem. Tas minēja šādus iemeslus:

“Arī no [Tiesas] judikatūras netieši izriet, ka personas goda un cieņas aizskārums ir saistāms arī ar nesamērīga viedokļa paušanu. Tā, piemēram, [1997.gada 24.februāra] spriedumā lietā *De Haes un Gijssels pret Beļģiju* [Tiesa] norādījusi, ka viedoklis var [izrādīties] nesamērīgi aizskarošs, it īpaši tad, ja tam trūkst jebkādas faktiskās bāzes. Tas nozīmē, ka tiesai jānoskaidro, vai pastāvēja kādi notikumi vai arī paša cietušā darbības, kuras veicinājušas attiecīgā viedokļa veidošanos par viņu. Savukārt attiecībā uz viedokli, kas izteikts asā un spēcīgā formā, [Tiesa] 1997.gada 1.jūlija spriedumā lietā *Oberschlick pret Austriju (Nr.2)* norādījusi, ka vārda brīvība aizsargā ne tikai informācijas saturu, bet arī formu, kādā tā pausta. Taču viedoklis principā nedrīkst būt izteikts rupjā veidā.

“Tādējādi Civillikuma 2352.¹panta izpratnē personas goda un cieņas aizskārums ir saistāms ne vien ar nepatiesu ziņu izplatīšanas faktu, bet arī ar nesamērīgu viedokli. Viedoklis ir atzīstams par nesamērīgu, ja, pirmkārt, tas ir izteikts bez faktiskās bāzes, un, otrkārt, izteikts rupjā veidā ([atsaucoties uz nacionālo tiesu judikatūru, piemēram, lietās SKC-172/2005, SKC-276/2009 un SKC-198/2010]).”

50. Augstākās tiesas Senāts norādīja, ka apelācijas instances tiesa ir pamatoti noraidījusi iesniedzējas prasību. Izvērtējot, vai apstrīdētais viedoklis ir bijis nesamērīgs, apelācijas instances tiesa bija ņēmusi vērā konstatētos faktus (dzīvokļa pārdošanu, mātes uzturēšanos slimnīcā, mātes izdoto pilnvaru, tiesvedību par uzturlīdzekļu piedziņu un iesniedzējas vēšanos valsts iestādē, kas atbild par labklājības jautājumiem). Apelācijas instances tiesa pamatoti bija secinājusi, ka apstrīdēto viedokļu rašanos bija ietekmējuši konkrētie apstākļi un iesniedzējas rīcība. Augstākās tiesas Senāts norādīja, ka apstrīdētie viedokļi bija samērīgi, lai arī tie saturēja vērtējumu. Šie viedokļi nebija aizskāruši iesniedzējas godu un cieņu Civillikuma 2352.¹panta izpratnē. Augstākās tiesas Senāts noraidīja iesniedzējas argumentu, ka apelācijas instances tiesa nebija izvērtējusi apstrīdēto sižetu kopumā. Tā secināja, ka apelācijas instances tiesa bija izskatījusi visus tās rīcībā esošos pierādījumus un aplūkojusi apstrīdētā sižeta video ierakstu.

51. Atbildot uz iesniedzējas argumentu, ka apelācijas instances tiesa nebija izvērtējusi, vai ir notikusi iejaukšanās viņas tiesībās uz privātās dzīves neaizskaramību, Augstākās tiesas Senāts norādīja, ka apelācijas instances tiesa pamatoti neskatīja iespējamo iejaukšanos. Iesniedzēja bija iesniegusi prasību par viņas godu un cieņu aizskarošo ziņu atsaukšanu, nevis prasību saistībā ar iejaukšanos viņas tiesībās uz privātās dzīves neaizskaramību. Prasītāja bija pieteikusi kaitējuma kompensāciju vienīgi saistībā ar nepatiesu ziņu publicēšanu. Tādēļ atbilstoši Civilprocesa likuma 192.pantam apelācijas instances tiesai nebija juridiska pamata izvērtēt iesniedzējas argumentus par iespējamo iejaukšanos viņas tiesībās uz privātās dzīves neaizskaramību.

52. Visbeidzot Augstākās tiesas Senāts neizskatīja starp iesniedzēju un viņas māsu noslēgto izlīgumu (skatīt 46.rindkopu iepriekš), jo šī jautājuma skatīšana šajā tiesvedības posmā neietilpa tiesas kompetencē.

PIEMĒROJAMIE TIESĪBU AKTI

I. SATVERSMĒ

53. Ciktāl attiecināms uz izskatāmo lietu Satversmes 89., 92., 95. un 96.pants nosaka:

“89. Valsts atzīst un aizsargā cilvēka pamattiesības saskaņā ar šo Satversmi, likumiem un Latvijai saistošajiem starptautiskajiem līgumiem.”

“92. [...] Nepamatota tiesību aizskārums gadījumā ikvienam ir tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu. [...]”

“95. Valsts aizsargā cilvēka godu un cieņu. [...]”

“96. Ikvienam ir tiesības uz privātās dzīves [...] neaizskaramību.”

II. CIVILLIKUMS

54. Pirms 2006.gada 1.martā izdarītajiem grozījumiem Civillikuma 1635.pants noteica:

“Katrs tiesību aizskārums, tas ir, katra pati par sevi neatļauta darbība, kuras rezultātā nodarīts kaitējums (arī morālais kaitējums), dod tiesību cietušajam prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot.

Piezīme: Darbība šeit jāsaprot plašākā nozīmē, aptverot ne vien darbību, bet arī atturēšanos no tās, tas ir, bezdarbību.”

55. Pēc 2006.gada 1.martā izdarītajiem grozījumiem 1635.pants nosaka:

“Katrs tiesību aizskārums, tas ir, katra pati par sevi neatļauta darbība, kuras rezultātā nodarīts kaitējums (arī morālais kaitējums), dod tiesību cietušajam prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot.

Ar morālo kaitējumu jāsaprot fiziskas vai garīgas ciešanas, kas izraisītas ar [...] aizskārumu.

Ja šā panta otrajā daļā minētā neatļautā darbība izpaudusies kā noziedzīgs nodarījums pret personas dzīvību, veselību, tikumību, dzimumneaizskaramību, brīvību, godu, cieņu vai pret ģimeni, vai nepilngadīgo, pieņemams, ka cietušajam šādas darbības rezultātā ir nodarīts morālais kaitējums. Citos gadījumos morālais kaitējums cietušajam jāpierāda.

Piezīme: Darbība šeit jāsaprot plašākā nozīmē, aptverot ne vien darbību, bet arī atturēšanos no tās, tas ir, bezdarbību.”

56. Civillikuma 2352a.pants (kopš 2006.gada 1.marta 2352.¹pants, turpmāk – 2352.¹pants) nosaka:

“Katram ir tiesības prasīt tiesas ceļā atsaukt ziņas, kas aizskar viņa godu un cieņu, ja šādu ziņu izplatītājs nepierāda, ka tās atbilst patiesībai.

Ja personas godu un cieņu aizskarošās ziņas izplatītas presē, tad gadījumā, kad tās neatbilst patiesībai, šīs ziņas presē arī jāatsauc. Ja personas godu un cieņu aizskarošās ziņas, kas neatbilst patiesībai, ietvertas dokumentā, šāds dokuments jāapmaina. Citos gadījumos atsaukšanas kārtību nosaka tiesa.

Ja kāds prettiesiski aizskar personas godu un cieņu mutvārdiem, rakstveidā vai ar darbiem, tad viņam jādod atlīdzība (mantiska kompensācija). Atlīdzības apmēru nosaka tiesa.”

III. CIVILPROCESA LIKUMS

57. Civilprocesa likuma 192.pantā ir noteikts viens no *non ultra petita* civilprocesa pamatprincipiem šādā formulējumā:

“Tiesa taisa spriedumu par prasībā noteikto prasības priekšmetu un uz prasībā norādītā pamata, nepārsniedzot prasījuma robežas.”

IV. LIKUMS “PAR PRESI UN CITIEM MASU INFORMĀCIJAS LĪDZEKĻIEM”

58. Likuma “Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem” 7.panta ceturrtā daļa noteic, ka ir aizliegta un saskaņā ar likumu tiek sodīta masu informācijas līdzekļu izmantošana, lai iejauktos personu personiskajā dzīvē. Šī likuma 7.panta piektā daļa noteic, ka ir aizliegts publicēt informāciju, kura aizskar personu godu un cieņu un ceļ tai neslavu. Šī likuma 25.pantā ir noteikti žurnālistu pienākumi, kas, cita starpā, ietver pienākumu sniegt vienīgi patiesu informāciju.

59. Saskaņā ar šī likuma 21.panta pirmo daļu redakcijā, kas bija spēkā strīda laikā, personas bija tiesīgas pieprasīt, lai masu informācijas līdzekļi atsauc par tām publicētās ziņas, ja tās neatbilst patiesībai. Pēc 2005.gada 25.novembra grozījumiem norma noteica, ka “citos gadījumos” personām ir tiesības prasīt atvainošanos. Atbilstoši 21.panta piektajai daļai, ja masu informācijas līdzeklim nav pierādījumu, ka publicētā informācija atbilst patiesībai, tam nekavējoties tā ir jāatsauc. Strīdus gadījumā persona šo ziņu atsaukumu (un citos gadījumos saskaņā ar 2005.gada 25.novembra grozījumiem atvainošanos) var pieprasīt tiesas ceļā.

60. Atbilstoši šī likuma 28.pantam kaitējums, arī morālais kaitējums, ko masu informācijas līdzeklis nodarījis personai, sniedzot nepatiesas ziņas, ceļot neslavu un aizskarot tās godu un cieņu, publicējot informāciju, kuru publicēšana aizliegta ar likumu, masu informācijas līdzeklim jāatlīdzina šai personai likumā noteiktajā kārtībā.

V. RADIO UN TELEVĪZIJAS LIKUMS (SPĒKĀ LĪDZ 2010.GADA 10.AUGUSTAM)

61. Radio un televīzijas likuma 17.panta otrā daļa noteica, ka raidorganizācijai ir jānodrošina, lai fakti un notikumi raidījumos tiktu atspoguļoti godīgi, objektīvi un vispusīgi, atbilstoši vispārpieņemtajiem žurnālistikas un ētikas principiem. Komentāram ir jābūt atdalītam no ziņām, turklāt ir jānosauca komentāra autors.

62. 36.panta pirmā daļa noteica, ka persona, par kuru kādas raidorganizācijas raidījumā minētas nepatiesas ziņas, var pieprasīt, lai tā pati raidorganizācija izplata šo ziņu atsaukumu.

63. 38.pants noteica, ka raidorganizācijai ir jāatlīdzina kaitējums, arī morālais kaitējums, kas nodarīts personai, sniedzot par to raidījumā ziņas, kas aizskar tās godu un cieņu, ja tā nepierāda, ka šīs ziņas atbilst patiesībai.

JURIDISKAIS ASPEKTS

I. IESNIEGUMU APVIEÑOŠANA

64. Ņemot vērā iesniegumu līdzīgo priekšmetu, Tiesa uzskata par atbilstošu tos izskatīt kopā vienā spriedumā.

II. KONVENCIJAS 8. PANTA IESPĒJAMĀIS PĀRKĀPUMS

65. Iesniedzēja sūdzējās par viņas ģimenes konflikta publicēšanu laikrakstā un tā turpmāku pārraidīšanu televīzijā. Viņa arī apgalvoja, ka nacionālās tiesas abos civilprocesos nebija nodrošinājušas viņas tiesību aizsardzību. Tiesa izskatīs iesniedzējas sūdzības atbilstoši Konvencijas 8.pantam, kas noteic:

“1. Ikvienam ir tiesības uz savas privātās un ģimenes dzīves, dzīvokļa un korespondences neaizskaramību.

2. Publiskās institūcijas nedrīkst traucēt nevienam baudīt šīs tiesības, izņemot gadījumus, kas ir paredzēti likumā un ir nepieciešami demokrātiskā sabiedrībā, lai aizsargātu [...] citu tiesības un brīvības.”

66. Valdība apstrīdēja šos argumentus.

A. Pieņemamība izskatīšanai

1. *Iesniegums Nr.48534/10 par pirmo civilprocesu*

67. Valdība neizteica iebildumus.

2. *Iesniegums Nr.19532/15 par otro civilprocesu*

(a) Pušu argumenti

(i) Valdība

68. Valdība argumentēja, ka iesniedzēja nebija izsmēlusi nacionālos tiesību aizsardzības līdzekļus, jo viņa otrajā civilprocesā nebija cēlusi atsevišķu prasību saistībā ar iespējamo iejaukšanos viņas tiesībās uz privātās dzīves neaizskaramību. Viņai bija jāpamato prasība ar Satversmes 96.pantu (tiesībām uz privātās dzīves neaizskaramību) kopsakarā ar 92.pantu (tiesībām uz atbilstīgu atlīdzinājumu).

69. Pirmkārt, prasība, kas bija pamatota ar Civillikuma 2352.¹pantu un ko bija izvirzījusi iesniedzēja, tvērums bija šaurāks salīdzinājumā ar prasību, kas pamatota ar Satversmes 96.pantu. Iesniedzējas prasība bija saistīta ar vienu konkrētu personas privātās dzīves aspektu, proti, viņas godu un cieņu.

70. Otrkārt, Valdība atsaucās uz Augstākās tiesas secinājumu, ka, piemērojot *non ultra petita* principu, apelācijas instances tiesa nebija tiesīga skatīt iespējamo iejaušanos iesniedzējas tiesībās uz privātās dzīves neaizskaramību (skatīt 51. un 57.rindkopu iepriekš).

71. Valdība paskaidroja, ka iesniedzēja būtu varējusi celt vairākas prasības viena civilprocesa ietvaros – viņa būtu varējusi sūdzēties par viņas goda un cieņas aizskārumu (Civillikuma 2352.¹pants) un iejaušanos viņas tiesībās uz privātās dzīves neaizskaramību (Satversmes 96.pants). Valdības ieskatā, lietas materiāli liecināja, ka iesniedzēja bija lūgusi tiesu aizsargāt tikai viņas godu un cieņu. Tās secinājums izrietēja ne tikai no iesniedzējas celtajām prasībām (skatīt 33.rindkopu iepriekš), bet arī no viņas apgalvojumu būtības. Tomēr Valdība atzina, ka nacionālajām tiesām bija pienākums noskaidrot prasību juridisko pamatojumu neatkarīgi no tā, kādu juridisko pamatojumu iesniedzēja bija izmantojusi savā prasībā.

72. Jebkurā gadījumā, ņemot vērā Augstākās tiesas 2011.gada 4.jūlija nolēmumu, iesniedzēja būtu varējusi ierosināt citu civilprocesu, pamatojoties uz iejaušanos viņas tiesībās uz privātās dzīves neaizskaramību (skatīt 51.rindkopu iepriekš). Viņa šādi nebija rīkojusies.

(ii) Iesniedzēja

73. Iesniedzēja nepiekrīta minētajam. Viņa norādīja, ka personas “reputācija” ir personas identitātes un integritātes daļa, kā rezultātā tā ietilpst “privātās dzīves” tvērumā, un šī iemesla dēļ ir piemērojams 8.pants. Viņa savā prasībā bija atsaukusies ne tikai uz Civillikuma 2352.¹pantu, bet arī uz normām, kas aizsargā personas tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību (skatīt 37.rindkopu iepriekš).

74. Turklāt viņa bija atsaukusies arī uz Civillikuma 1635.pantu. Prasības par tiesību uz privātās dzīves neaizskaramību aizsardzību Latvijas tiesību sistēmā varēja tikt pamatotas arī ar 1635.pantu, kas ir vispārīgs pamats jebkurai prasībai par morālā kaitējuma atlīdzinājumu civilprocesā (skatīt 54.-55.rindkopu iepriekš).

75. Iesniedzēja nepiekrīta Valdības interpretācijai par viņas argumentiem nacionālajās tiesās. Lai arī viņa prasības pieteikuma nobeiguma daļā nebija cēlusi prasību par prettiesisku iejaušanos viņas privātajā dzīvē, no tiesvedības laikā sniegtajiem argumentiem skaidri izrietēja, ka viņa bija neapmierināta ar faktu, ka viņas vārds un uzvārds, fotogrāfija un telefonsaruna tika pārraidīta bez viņas piekrišanas un ka viņa saistībā ar šo vēlējas pieprasīt kompensāciju. Turklāt šie jautājumi tika plaši apspriesti apelācijas instances tiesā otrajā civilprocesā. Iesniedzēja piekrīta Valdībai, ka nacionālajām tiesām bija pienākums noskaidrot prasības juridisko

pamatojumu, taču viņa nonāca pie pretēja secinājuma. Iesniedzēja uzskatīja, ka viņa bija cēlusi prasību par iejaukšanos viņas privātajā dzīvē. Nacionālajām tiesām attiecīgi bija pienākums to izskatīt.

76. Iesniedzēja pamatoja savu argumentu, atsaucoties uz lietu, kurā Augstākās tiesas Senāts bija pasludinājis spriedumu trīs mēnešus pirms iesniedzējas lietas izskatīšanas (2011.gada 20.aprīļa spriedums lietā Nr.SKC-161/2011). Prasītāji šajā lietā apgalvoja, ka, publicējot fotogrāfiju laikrakstā, tika aizskarts viņu gods un cieņa. Augstākās tiesas Senāts uzskatīja, ka Civillikuma 1635.panta un Satversmes 96.panta izpratnē viņu prasība attiecās arī uz viņu tiesību uz privātās dzīves neaizskaramību pārkāpumu.

77. Jebkurā gadījumā iesniedzēja apgalvoja, ka viņas prasība par sižeta izteiktajiem apgalvojumiem un viņas prasība par viņas privātās dzīves aizsardzību bija cieši saistītas un nebija atdalāmas. Viņa nebūtu varējusi pieprasīt atlīdzību, ja sižeta pārraidīšanas laikā nebūtu tikusi atklāta viņas identitāte.

(b) Tiesas vērtējums

78. Prasības izsmelt nacionālos tiesību aizsardzības līdzekļus mērķis ir sniegt Līgumslēdzējai valstij iespēju izskatīt un tādējādi novērst vai labot pret to vērsto sūdzību par iespējamu Konvencijas pārkāpumu. Saskaņā ar Tiesas judikatūru nacionālajā tiesvedībā ne vienmēr ir nepieciešams piesaukt konkrētas Konvencijas normas, ja sūdzība ir celta “vismaz pēc būtības”. Tas nozīmē, ka iesniedzējam, pamatojoties uz nacionālajiem tiesību aktiem, ir jāizvirza tādi paši vai līdzīgi juridiski argumenti, lai sniegtu nacionālajām tiesām iespēju novērst iespējamo pārkāpumu. Tomēr, kā izriet no Tiesas judikatūras, lai patiesi sniegtu Līgumslēdzējai valstij iespēju novērst vai labot iespējamo pārkāpumu, nepieciešams ņemt vērā ne tikai faktus, bet arī iesniedzēja juridiskos argumentus, lai noteiktu, vai sūdzība patiešām iepriekš pēc būtības ir celta valsts institūcijās (šajā saistībā skatīt lietu *Radomilja un citi pret Horvātiju* [Lielā palāta], Nrs.37685/10 un 22768/12, 117.rindkopa, 2018.gada 20.marts, ar turpmākām atsaucēm).

79. Tiesa ņem vērā, ka puses nav vienisprātis par Latvijas tiesību sistēmā esošajiem tiesību aizsardzības līdzekļiem saistībā ar prasību par tiesībām uz privātās dzīves neaizskaramību. Valdība uzskata, ka Satversmes 96.pants aizsargā personas tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību, kas ir plašākas par tiesībām uz goda un cieņas aizsardzību, ko aizsargā Civillikuma 2352.¹pants. Iesniedzēja apgalvo, ka Civillikuma 1635.pants, uz kuru viņa atsaucās savā prasībā, arī veido juridisko pamatu prasībai par tiesību uz privātās dzīves neaizskaramību aizsardzību.

80. Tiesa var pieņemt, ka iesniedzēja nav cēlusi atsevišķu prasību saistībā ar viņas tiesībām uz privātās dzīves neaizskaramību, pamatojoties uz Valdības norādīto juridisko pamatojumu (skatīt 68.rindkopu iepriekš). Turklāt nešķiet, ka iesniedzēja būtu apgalvojusi, ka viņas tiesības uz privātās

dzīves neaizskaramību būtu pārkāptas tieši tādēļ, ka raidījumā bija norādīts viņas pilns vārds, bija redzama viņas ģimenes fotogrāfija un pārraidīta viņas telefonsaruna ar žurnālisti vai tādēļ, ka datu publiska pārraidīšana kā citādi bija prettiesiska. Tā vietā viņas prasība bija vērsta uz viņas godu un cieņu aizskarošu apgalvojumu atsaukšanu (skatīt 33.-34. un 42.rindkopu iepriekš, un salīdzināt ar iesniedzējas prasību pirmajā civilprocesā saistībā ar ģimenes fotogrāfiju, skatīt 12.rindkopu iepriekš). Lai arī iesniedzēja iepriekš minētos privātās dzīves neaizskaramības aspektus mēģināja izvirzīt apelācijas instances tiesā, viņas argumenti tika atzīti par novēloti sniegtiem un netika izvērtēti (skatīt 51.rindkopu iepriekš). Līdz ar to Tiesa nevar izvērtēt, vai iesniedzējas tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību tika aizskartas saistībā ar viņas pilna vārda, ģimenes fotogrāfijas un telefonsarunas ar žurnālisti pārraidīšanu, jo nacionālās tiesas otrajā civilprocesā norādīja, ka par šiem aspektiem tiesās nav tikusi iesniegta atbilstoša prasība. Tomēr Tiesai, ņemot vērā turpmāk norādītos iemeslus, nav liegts ņemt vērā iepriekš minētos privātās dzīves neaizskaramības aspektus, ciktāl tie ir cieši saistīti ar pārējām apstrīdēto apgalvojumu daļām un tādējādi ir būtiski, izvērtējot goda un cieņa aizskārumu, uz ko iesniedzēja norādīja un nacionālās tiesas izvērtēja otrajā civilprocesā.

81. Tiesai šajā lietā ir jānoskaidro, vai iesniedzēja sniedza nacionālajām tiesām iespēju novērst viņas tiesību pārkāpumu. Iesniedzējas prasījuma pieteikumā ir norādīts, ka viņa cēla prasību, lūdzot atsaukt viņas godu un cieņu aizskarošos apgalvojumus, ko paredz Civillikuma 2352.¹pants (skatīt 33.rindkopu iepriekš). Nacionālās tiesas izskatīja lietu tieši no šīs perspektīvas.

82. Nacionālo tiesu judikatūra, uz kuru atsaucās Augstākās tiesas Senāts, izskatot iesniedzējas kasācijas sūdzību, norāda, ka Civillikuma 2352.¹pantā aizsargātās tiesības uz goda un cieņas aizsardzību aizsargā indivīdus ne tikai pret nepatiesiem apgalvojumiem, bet arī pret nesamērīgiem viedokļiem. Atbilstoši šai judikatūrai nesamērīgs viedoklis saskaņā ar Civillikuma 2352.¹pantu var aizskart personas godu un cieņu, ja tam trūkst faktos balstīts pamatojums un tas izteikts rupjā veidā (skatīt 49.rindkopu iepriekš). Izvērtējot šo jautājumu, īpaši būtisks ir konteksts, kādā apstrīdētie apgalvojumi izteikti (skatīt 105. un 119.rindkopu turpmāk). Iesniedzēja nacionālajās tiesās otrajā civilprocesā konsekventi norādīja nepieciešamību vērtēt kontekstu (skatīt 42. un 45.rindkopu iepriekš).

83. Ņemot vērā Civillikuma 2352.¹panta paredzēto aizsardzības apmēru, kā to ir interpretējis Augstākās tiesas Senāts, un faktu, ka gods un cieņa ir daļa no personas privātās dzīves, Tiesa uzskata, ka iesniedzēja ir sniegusi nacionālajām tiesām iespēju izvērtēt visus aspektus, kas bija būtiski viņas prasībai saistībā ar goda un cieņas aizskaršanu.

84. Tādējādi Valdības iebildums ir noraidāms.

3. Secinājums

85. Tiesa atzīmē, ka iesniedzējas sūdzības nav ne acīmredzami nepamatotas Konvencijas 35.panta 3.punkta a) apakšpunkta izpratnē, ne nepieņemamas izskatīšanai pēc būtības citu iemeslu dēļ. Tādēļ tās ir atzīstamas par pieņemamām izskatīšanai pēc būtības.

B. Lietas Būtība

1. Pušu argumenti

(a) Iesniedzēja

86. Iesniedzēja apgalvoja, ka nacionālās tiesas abos civilprocesos nebija nodrošinājušas tiesību līdzsvarošanu atbilstoši Tiesas judikatūrā iedibinātajiem kritērijiem (viņa atsaucās uz lietu *Von Hannover pret Vāciju* (Nr.2) [Lielā palāta], Nrs.40660/08 un 60641/08, 108.-133.rindkopa, ECT, 2012).

87. Iesniedzēja saglabāja savu nostāju, ka viņa nebija sabiedrībā zināma persona; viņa bija viena no daudziem ārstiem Latvijā. Viņas privātā dzīve nevarēja būt plašākai sabiedrībai interesējoša. Pirms raksta publicēšanas laikrakstā plašsaziņas līdzekļos nekad agrāk nebija parādījusies informācija par viņu. Pirms sižeta pārraides viņa esot norādījusi žurnālistei, ka viņas ģimenes konflikts bija neatbilstoši atspoguļots laikrakstā un ka viņa vērsīsies tiesā.

88. Attiecībā uz plašsaziņas līdzekļu publicēto saturu – šajās ziņās esot bijusi ietverta nelabvēlīga un daļēji nepatiesa informācija par iesniedzējas attiecībām ar viņas māti. Šīs ziņas esot atainojušas iesniedzēju kā nepateicīgu vecāko meitu. Pārraidē skatītie jautājumi bija ļoti personiski; tie tieši attiecās uz iesniedzēju, viņas māti un viņu savstarpējām attiecībām.

89. Attiecībā uz formu iesniedzēja uzskatīja, ka apstrīdētie apgalvojumi bija izrauti ārpus konteksta. Tie bija pasniegti faktu izklāsta veidā un bija ļoti negatīvi. Apgalvojumi esot ļāvuši noprast, ka pret iesniedzēju vērstā kritika ir pamatota un viņa patiešām ir nepateicīga vecākā meita. Pat viedoklim bija jābūt pietiekami faktos pamatotam.

90. Iesniedzēja uzskatīja, ka žurnālisti nebija rīkojušies godprātīgi. Abi žurnālisti bija informēti par iesniedzējas mātes garīgās veselības problēmām un par aktīvo tiesvedību attiecībā uz viņas rīcībspējas ierobežošanu. Sižeta pārraides laikā iesniedzējas mātes psihiatriskās ekspertīzes secinājumi jau bija pieejami, un pirmās instances tiesa jau bija pasludinājusi spriedumu (2005.gada 11.oktobrī). Šo spriedumu apelācijas instances tiesa atstāja negrozītu (2006.gada 4.janvārī). Abi žurnālisti nebija pārbaudījuši strīda pamatā esošos faktus. Iesniedzēja uzskatīja, ka nacionālās tiesas esot izvēlējušās pārāk formālu pieeju, lai secinātu, ka iesniedzējas māte attiecīgajā brīdī joprojām bija rīcībspējīga.

91. Attiecībā uz sekām no publikācijām – iesniedzēja pēc raksta publicēšanas laikrakstā no kolēģiem un paziņām esot saņēmusi negatīvas piezīmes (J.K. esot personīgi izplatījis tiem raksta kopijas), viņas karjeras izaugsme esot apstājusies un tāpēc viņa vairs nevarēja uzsākt politisko darbību. Laikraksts *Čas* gan drukātā versijā, gan tiešsaistē esot bijis vadošais laikraksts Latvijā, ko lasīja tā sabiedrības daļa, kas pamatā runā krievu valodā. Televīzijas kanāls TV3 esot bijis otrais visbiežāk skatītākais kanāls Latvijā. Raidījums “*Bez Tabu laiks*” esot bijis viens no populārākajiem raidījumiem šajā televīzijas kanālā.

92. Ne publikācija laikrakstā, ne televīzijas sižets neesot snieguši jebkādu ieguldījumu sabiedrībai svarīgā diskusijā. To apskatītais jautājums esot bijis iekšējs, privāts ģimenes konflikts. Gan publikācija, gan televīzijas sižets esot tikuši veidoti pamatā iesniedzējas radnieku, galvenokārt J.K., interešu apmierināšanai. Iesniedzēja atsaucās uz izlīgumu, kurā iesniedzējas māsa bija atzinusi, ka viņa esot rīkojusies J.K. ietekmē (skatīt 46.rindkopu iepriekš).

93. Iesniedzēja atzina, ka žurnālisti ar viņu sazinājās pirms informācijas publicēšanas plašsaziņas līdzekļos, taču uzskatīja, ka žurnālisti nebija rīkojušies labā ticībā. Attiecībā uz publikāciju laikrakstā iesniedzējai esot lūgts komentēt situāciju kopumā, nevis izteikties par konkrētiem apgalvojumiem. Viņa esot atteikusies un iebildusi pret viņas personas datu publicēšanu (skatīt 11.rindkopu iepriekš). Attiecībā uz televīzijas sižetu žurnāliste neesot iesniedzējai sniegusi reālu iespēju paust savu viedokli par situāciju (skatīt 31.rindkopu iepriekš).

94. Visbeidzot iesniedzēja nebija devusi savu piekrišanu viņas fotogrāfijas publicēšanai laikrakstā. Apstākļi, ka fotogrāfija pati par sevi nebija viņas cieņu aizskaroša, nebija būtisks, jo viņai bija jābūt tiesībām kontrolēt viņas attēla izmantošanu jebkuros gadījumos.

(b) Valdība

95. Valdība apgalvoja, ka nacionālās tiesas bija nodrošinājušas interešu līdzsvarošanu abos tiesvedības procesos, un preses pārstāvji bija rīkojusies to “pienākumu un atbildības” ietvaros un pieļaujamās rīcības robežās.

96. Valdība piekrita, ka iesniedzēja nebija ne politiķe, ne sabiedrībā zināma persona, taču viņa nacionālās tiesvedības laikā esot uzsvērusi, ka viņa esot labi pazīstama ārste.

97. Attiecībā uz publikācijas saturu iesniedzējas vārds rakstā nebija publicēts, tādēļ plašāka sabiedrība nevarēja viņu identificēt; viņa esot varējusi identificēt tikai tuvākie. Aplūkojot fotogrāfiju, neatkarīgam un neitrālam lasītājam nevarēja rasties negatīvs iespaids par iesniedzēju. Plašsaziņas līdzekļu publikācijas bija sagatavotas pēc iesniedzējas radnieku, proti, viņas mātes un māsasmeitas vīra iniciatīvas. Viņi esot vēlējušies atklāt savas iekšējās ģimenes lietas un savus stāstus, kas galvenokārt attiecās uz iesniedzējas māti. Televīzijas sižetā esot apskatīti vienīgi tie iesniedzējas

privātās dzīves aspekti, kas bija cieši saistīti ar viņas māsas un mātes privātās dzīves aspektiem, kurus pati māte esot vēlējusies publiskot.

98. Attiecībā uz formu Valdība atzina, ka nacionālās tiesas galvenokārt bija koncentrējušās uz to, vai apstrīdētie apgalvojumi bija patiesi vai nepatiesi. Ja ziņas būtu izrādījušās nepatiesas, tiesa saskaņā ar nacionālajiem tiesību aktiem varētu noteikt par pienākumu tās atsaukt un atlīdzināt iesniedzējai nodarīto kaitējumu. Daži no apstrīdētajiem apgalvojumiem bija pietiekami pamatoti ar faktiem, savukārt citi tika uzskatīti par viedokļiem, par kuru patiesumu nebija iespējams pārliecināties.

99. Valdība piekrita, ka atbildīgiem žurnālistiem būtu jādod personai iespēja sniegt savu viedokli (tā atsaucās uz lietu *Mitkus pret Latviju* Nr.7259/03, 136.rindkopa, 2012.gada 2.oktobris). Abi žurnālisti esot lūguši iesniedzējas viedokli pirms informācijas publicēšanas plašsaziņas līdzekļos. Valdība norādīja, ka iesniedzēja bija iebildusi vienīgi pret viņas vārda publicēšanu, nevis rakstu kopumā. Abu civilprocesu gaitā bija sniegta iespēja publiskot savu versiju par notikušo, taču viņa šo iespēju neizmantoja. Valdība uzskata, ka abi žurnālisti bija rīkojušies godprātīgi un atbilstoši atbildīgas žurnālistikas principiem.

100. Turklāt iesniedzēja nebija pamatojusi sev radušās negatīvās sekas, kas izrietētu no publicētās informāciju plašsaziņas līdzekļos.

101. Attiecībā uz jautājumu, vai bija diskusija par sabiedrībai svarīgiem jautājumiem, Valdība uzskatīja, ka plašsaziņas līdzekļu publikācijās bija ietverta informācija par aktuālām sociālām problēmām, kas interesēja plašāku sabiedrību. Ja plašsaziņas līdzekļiem tiktu liegts publicēt informāciju, kas skar sociālus jautājumus, vai informāciju, kas atspoguļo attiecības starp vienkāršiem cilvēkiem, vai plašākas sabiedrības locekļu ikdienas dzīvi, jebkāda diskusija par šiem jautājumiem būtu izslēgta un būtiski tiktu ietekmēta preses brīvība un sabiedrības tiesības saņemt informāciju.

102. Visbeidzot attiecībā uz rakstā publicēto fotogrāfiju – to bija sniegusi iesniedzējas māte, kura piekrita tās publicēšanai. Fotogrāfija esot bijusi neitrāla, jo tā esot vienkārši atainojusi visu ģimeni, neatspoguļojot detalizētāku informāciju par iesniedzējas privāto dzīvi.

2. Tiesas vērtējums

(a) Vispārīgie principi

103. Tādās lietās, kāda ir izskatāmā lieta, jautājums nav par valsts rīcību, bet gan par nacionālo tiesu iespējami nepietiekamu aizsardzību iesniedzējas tiesībām uz privātās dzīves neaizskaramību. Lai arī 8.panta galvenais mērķis ir aizsargāt personu no valsts iestāžu patvaļīgas iejaukšanās, tas ne tikai uzliek par pienākumu valstij atturēties no šādas iejaukšanās – papildus negatīvajam pienākumam, personas tiesību uz privātās dzīves neaizskaramību aizsardzība var paredzēt arī pozitīvos pienākumus. Šie pienākumi var paredzēt tādu pasākumu īstenošanu, kuru mērķis ir nodrošināt privātās dzīves

neaizskaramību pat jomās, kas saistītas ar privātpersonu savstarpējām attiecībām (skatīt *Von Hannover (Nr.2)*, citēts iepriekš, 98.rindkopu). Tad Tiesai ir jānoskaidro, vai valsts, pildot tās pozitīvo pienākumu saskaņā ar Konvencijas 8.pantu, ir nodrošinājusi līdzsvaru starp iesniedzēja tiesībām uz privātās dzīves neaizskaramību un pretējās puses tiesībām uz izteiksmes brīvību, ko aizsargā Konvencijas 10.pants. Turklāt 10.panta 2.punktā ir noteikts, ka izteiksmes brīvību var pakļaut noteiktiem ierobežojumiem, kas ir nepieciešami, lai aizsargātu citu cilvēku reputāciju vai tiesības.

104. Kritēriji, kas piemērojami, līdzsvarojošot tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību ar tiesībām uz izteiksmes brīvību, var būt: ieguldījums sabiedrībai nozīmīgā diskusijā; skartās personas publiskā atpazīstamība; publikācijas tēma; skartās personas iepriekšējā rīcība; publikācijas saturs, forma un sekas; un, kur attiecināms, apstākļi, kādos informācija vai fotogrāfija iegūta (skatīt *Von Hannover (Nr.2)*, citēts iepriekš, 109.-113.rindkopa un *Axel Springer AG pret Vāciju* [Lielā palāta] Nr.39954/08, 90.-95.rindkopa, 2012.gada 7.februāris). Principā 8. un 10.pantā garantētās tiesības bauda vienādu aizsardzību, un rezultātam lietā būtībā nevajadzētu atšķirties atkarībā no tā, vai iesniegums iesniegts Tiesā saskaņā ar Konvencijas 10.pantu vai 8.pantu (skatīt *Von Hannover (Nr.2)*, citēts iepriekš, 106.rindkopa un *Axel Springer AG*, citēts iepriekš, 87.rindkopa).

105. Tiesa ir uzsvērusi, ka tas, ko uzskata par sabiedrību interesējošu jautājumu, atšķirsies no katras lietas apstākļiem. Sabiedrības interesēs ietilpst jautājumi, kas skar sabiedrību tādā apmērā, ka tā par tiem varētu pamatoti interesēties, kas piesaista sabiedrības uzmanību vai kas to būtiski ietekmē, jo īpaši tad, ja šie jautājumi skar iedzīvotāju labklājību vai sabiedrības dzīvi. Tas pats attiecināms uz jautājumiem, kas var radīt būtiskas domstarpības, kas skar kādu būtisku sociālu problēmu vai attiecas uz kādu jautājumu, par kuru sabiedrība varētu vēlēties būt informēta. Lai noskaidrotu, vai publikācija ir saistīta ar vispārējas nozīmes jautājumu, ir jāvērtē publikācija kopumā, ņemot vērā kontekstu (skatīt *Magyar Helsinki Bizottság pret Ungāriju* [Lielā palāta] Nr.18030/11, 162.rindkopa, 2016.gada 8.novembris).

106. Tiesa ir uzsvērusi arī to, cik būtiski ir iegūt skarto personu piekrišanu, un vairāk vai mazāk spēcīgu iejaukšanās sajūtu, ko rada fotogrāfija. Vēl viens aspekts, ko savā vērtējumā ņem vērā Tiesa, ir mērķis, kādam fotogrāfija izmantota un to, kā fotogrāfija varētu izmantot turpmāk (skatīt *Couderc un Hachette Filipacchi Associés pret Franciju* [Lielā palāta] Nr.40454/07, 86.rindkopa, ECT, 2015 (izvilkumi) ar turpmākām atsaucēm).

107. Ja attiecīgais izteikums ietver viedokli, iejaukšanās samērīgums var būt atkarīgs no tā, vai šim izteikumam ir pietiekams “faktiskais pamatojums”; ja tāda nav, viedoklis var tikt atzīts par nesamērīgu. Lai nošķirtu faktus no viedokļa, jāņem vērā lietas apstākļi un izteikumu vispārīgais tonis, paturot prātā, ka apgalvojumi par sabiedrību interesējošiem jautājumiem, balstoties uz šo nošķirumu, drīzāk varētu būt viedoklis, nevis faktu apgalvojums (skatīt *Morice pret Franciju* [Lielā palāta] Nr.29369/10, 126.rindkopa, ECT, 2015, ar turpmākām atsaucēm).

108. Presei ir būtiska nozīme demokrātiskā sabiedrībā. Lai arī tā nedrīkst pārkāpt zināmas robežas, jo īpaši saistībā ar citu personu reputāciju un tiesībām, kā arī nepieciešamību novērst konfidenciali iegūtas informācijas izplatīšanu, tās pienākums ir sniegt – veidā, kas atbilst tās pienākumiem un atbildībai – informāciju un idejas par visiem sabiedrību interesējošiem jautājumiem. Patiesi, Konvencijas 10.pantā paredzētā žurnālistu aizsardzība tiek sniegta ar nosacījumu, ka viņi rīkojas labā ticībā, lai sniegtu precīzu un ticamu informāciju atbilstoši atbildīgas žurnālistikas principiem (skatīt *Bédat pret Šveici* [Lielā palāta] Nr.56925/08, 50.rindkopa, 2016.gada 29.marts, ar turpmākiem citātiem).

109. Veicot šo vērtējumu, ir būtiski ņemt vērā, ka audiovizuālie plašsaziņas līdzekļi salīdzinājumā ar drukātajiem preses izdevumiem bieži vien rada tūlītēju un daudz spēcīgāku ietekmi (skatīt *Pedersen un Baadsgaard pret Dāniju* [Lielā palāta] Nr.49017/99, 79.rindkopa, ECT, 2004-XI).

(b) Šo principu piemērošana šajā lietā

110. Šī lieta ir saistīta ar diviem civilprocesiem, ko iesniedzēja ir ierosinājusi pret saviem radniekiem, kuri ir pauduši savu skatījumu uz samērā delikātiem ģimenes jautājumiem, un pret plašsaziņas līdzekļiem, kuri ir publicējuši šo stāstu laikrakstā (pirmais civilprocess) un pārraidījuši televīzijā (otrais civilprocess). Līdz ar to lieta skar jautājumus par iesniedzējas Konvencijas 8.pantā garantēto tiesību un viņas radnieku Konvencijas 10.pantā garantēto tiesību, kuras viņi īstenoja ar plašsaziņas līdzekļu starpniecību, līdzsvarošanu.

111. Lai arī iesniedzējas vārds laikraksta publikācijā nebija norādīts, Tiesa pretēji Valdības apgalvotajam uzskata, ka publikācija ietvēra identificējošu informāciju, piemēram, iesniedzējas pirmslaulību uzvārdu, viņas radnieku vārdus un, visbūtiskākais, viņas fotogrāfiju, kas uzņemta privātos apstākļos. Tiesa uzskata, ka iesniedzēja televīzijas sižetā bija skaidri identificējama, jo raidījuma laikā bija redzams iesniedzējas pilns vārds un iepriekš minētā fotogrāfija. Tomēr Tiesas vērtējums par ģimenes fotogrāfijas publicēšanu šajā lietā aprobežojas vienīgi ar publikāciju laikrakstā un pirmo civilprocesu (skatīt 80.rindkopu iepriekš).

112. Tiesa uzdevums šajā lietā ir galvenokārt pārbaudīt, vai nacionālās tiesas, par kuru lēmumiem iesniedzēja ir vērsusies ar sūdzībām, abos civilprocesos ir nodrošinājušas taisnīgu līdzsvaru starp skartajām tiesībām un pieņēmušas nolēmumus saskaņā ar Tiesas judikatūrā iedibinātajiem kritērijiem šim mērķim (skatīt 104.rindkopu iepriekš). Ņemot vērā katras lietas īpašos apstākļus, dažiem kritērijiem var būt lielāka vai mazāka nozīme (skatīt *Satakunnan Markkinapörssi Oy un Satamedia Oy pret Somiju* [Lielā palāta] Nr.931/13, 166.rindkopa, 2017.gada 27.jūnijs).

(i) Personas atpazīstamība un iepriekšējā rīcība

113. Tiesa atzīmē, ka nacionālās tiesas civilprocesos nebija skaidri vērtējušas, cik sabiedrībā zināma bija iesniedzēja, taču pēc to argumentiem ir skaidri noprotams, ka tās iesniedzēju uzskatīja par privātu personu. Tiesa uzskata, ka tas ir primāri nacionālo tiesu uzdevums izvērtēt, cik atpazīstama ir persona (skatīt *Axel Springer AG*, citēts iepriekš, 98.rindkopa). Tiesa norāda, ka iesniedzējas profesija kā tāda neprasija sabiedrības īpašu ievērību; viņa bija viena no daudziem ārstiem Latvijā. Nav strīda, ka iesniedzēja nav mūsdienu sabiedrībā plaši pazīstama persona, turklāt nav arī pazīmju, ka viņa jebkādā veidā būtu vēlējusies nonākt sabiedrības uzmanības centrā (salīdzinājumam skatīt *Faludy-Kovács pret Ungāriju*, Nr.20487/13, 30.-31.rindkopa, 2018.gada 23.janvāris).

114. Tiesa uzskata, un par to arī nav strīda, ka iesniedzēja iepriekš nav nonākusi plašsaziņas līdzekļu redzeslokā un viņa nav tikusi pieminēta jebkādās iepriekšējās publikācijās plašsaziņas līdzekļos. Tādējādi iesniedzēja kā sabiedrībai nezināma (privāta) persona varēja prasīt īpašu viņas privātās dzīves aizsardzību (skatīt, piemēram, *Gurgenidze pret Gruziju*, Nr.71678/01, 40.rindkopa, 2006.gada 17.oktobris, un *Bremner pret Turciju*, Nr.37428/06, 78.rindkopa, 2015.gada 13.oktobris).

(ii) Publicētā ziņu tēma, saturs, forma un sekas

115. Tiesa atzīmē, ka abas ziņas plašsaziņas līdzekļos bija sagatavotas pēc iesniedzējas radnieku iniciatīvas. To tēma bija saistīta ar diezgan delikātiem ģimeni jautājumiem, proti, iesniedzējas mātes, kura bija salīdzinoši veca un slima, aprūpi un dzīvokļa pārdošanu. Lai arī puses nav vienisprātis par to, uz ko ziņas plašsaziņas līdzekļos galvenokārt bija vērstas, Tiesa uzskata, ka tās nebija saistītas ar analītisku vai pētniecisku žurnālistiku. Žurnālisti publiskoja iesniedzējas radnieku viedokli par ģimenes konfliktu. Tiesa atzīmē, ka iesniedzēja plašsaziņas līdzekļu ziņās bija atainota izteikti negatīvā gaismā. Apstrīdētie apgalvojumi radīja iespaidu, ka iesniedzēja ir rīkojusies morāli nepieņemamā veidā, nesniedzot savai mātei pietiekamu atbalstu. Līdz ar to šie apgalvojumi radīja nopietnu iejaukšanos iesniedzējas privātajā dzīvē.

116. Tiesa ņem vērā, ka daudz personiskāka informācija un nopietnāki pārmetumi par iesniedzēju tika pausti televīzijas sižeta laikā (skatīt 28.-30.rindkopa iepriekš). Šie apgalvojumi tika pausti kāda populāra televīzijas raidījuma laikā, un to bija redzējusi plaša publika.

117. Tiesa atzīmē, ka nacionālās tiesas abos civilprocesos izvērtēja katru apstrīdēto apgalvojumu atsevišķi un nošķīra faktus no viedokļiem. Tiesa neredz pamatu nepiekrīst šiem secinājumiem. Tomēr Tiesai ir jāņem vērā arī konteksts, kādā šie apgalvojumi tika izteikti (skatīt *A/S Diena* un *Ozoliņš pret Latviju*, Nr.16657/03, 84.rindkopa, 2007.gada 12.jūlijs).

118. Tiesa ņem vērā, ka tikai pirmās instances tiesa pirmajā civilprocesā izvērtēja apstrīdēto publikāciju kopumā, norādot uz tās pārmērīgi negatīvo toni un kontekstu, kādā apstrīdētie apgalvojumi tika izteikti, tostarp

iesniedzējas mātes viedokļa ticamību (skatīt 16.rindkopu iepriekš), taču tās spriedumu vēlāk atcēla. Visas pārējās nacionālās tiesas abos civilprocesos izvērtēja katru apstrīdēto apgalvojumu atsevišķi. Tiesa nevar piekrist argumentam, ka televīzijas sižeta noskatīšanās tiesas zālē un visu pierādījumu izvērtēšana rada pietiekamu pamatu secināt, ka bija analizēts konteksts (skatīt 50.rindkopu iepriekš).

119. Šāda veida lietās, kad iesniedzējas māte un pārējie radnieki vēlējas, lai jautājums nonāktu publiskā vidē, bet iesniedzēja bija stingri pret to, konteksts, kādā apstrīdētie apgalvojumi izteikti, ir jo īpaši nozīmīgs. Tiesa noraida Valdības argumentu, ka iesniedzēja iebilda vienīgi pret viņas vārda publicēšanu apstrīdētajā rakstā. No lietas materiāliem izriet, ka iesniedzēja kopumā iebilda pret raksta publicēšanu un par to bija attiecīgi informējusi arī laikrakstu (skatīt 11.rindkopu iepriekš).

120. Tiesa atzīmē vairākus apsvērumus, kas dod pamatu šaubām, ka abi žurnālisti bija rīkojušies godprātīgi un atbilstoši atbildīgas žurnālistikas principiem (skatīt 108.rindkopu iepriekš), ziņojot par iesniedzējas ģimenes konfliktu.

121. Abiem žurnālistiem bija zināms fakts, ka paralēli noritēja tiesvedība saistībā ar iesniedzējas mātes rīcībspēju. Turklāt televīzijas sižeta pārraides laikā pirmās instances tiesa jau bija noteikusi iesniedzējas mātei ierobežotu rīcībspēju. Tiesa uzskata, ka tas bija būtisks apsvērums, kas bija jāņem vērā, ziņojot par iesniedzējas ģimenes konfliktu. Tiesa piekrīt iesniedzējai, ka nacionālo tiesu vērtējums otrajā civilprocesā šajā ziņā bija pārāk formālistisks (skatīt 90.rindkopu iepriekš).

122. Šajā saistībā Tiesa uzskata, ka, aplūkojot jautājumus, kas kaut arī netieši ir saistīti ar personas garīgo veselību, piemēram, faktu konstatēšanu vai sensitīvu datu izpaušanu, jārīkojas ar īpašu rūpību. Minētais jo īpaši attiecas uz žurnālistiem gadījumos, kad tie īsteno savas tiesības uz izteiksmes brīvību, kā arī nacionālajām tiesām, kad tās līdzsvaro skartās tiesības.

123. Valdība uzsvēra, ka pirms ziņu publicēšanas plašsaziņas līdzekļos abi žurnālisti sazinājās ar iesniedzēju un lūdza viņu komentēt situāciju. Tomēr attiecībā uz publikāciju laikrakstā žurnālists A.P. viņu nelūdza komentēt konkrētus iesniedzējas radnieku apgalvojumus, bet gan komentēt ģimenes konfliktu kopumā. Tāpat žurnālists A.P. neinformēja iesniedzēju par to, ka kopā ar rakstu tiks publicēta arī iesniedzējas ģimenes fotogrāfija. Tiesa uzskata par pārsteidzošu ka, no vienas puses, žurnālists A.P. tikās ar iesniedzējas radniekiem un parādīja viņiem publikācijas melnrakstu, taču, no otras puses, atteicās tikt ar iesniedzēju un parādīt viņai šo melnrakstu. Attiecībā uz televīzijas sižetu žurnālists A.D. sazinājās ar iesniedzēju sižeta pārraides dienā, nesniedzot viņai reālu iespēju sagatavot savu viedokli vai papildināt materiālu, kas jau bija sagatavots (skatīt 31.rindkopu iepriekš). Minētais rada pamatu šaubām, vai abi žurnālisti centās sniegt precīzas un ticamas ziņas vai vēlējas noskaidrot notikušo, kā to pieprasa atbildīga žurnālistika.

124. Tiesu nepārlicina Valdības arguments, ka iesniedzējai bija iespēja pēc tam paust savu viedokli laikrakstā un televīzijā. Iesniedzēja nevēlējās nekādā veidā publiski apspriest ar viņas ģimeni saistītos jautājumus. Tāpēc viņa neprasīja, lai viņai tiktu dotas tiesības sniegt atbildi (salīdzinājumam skatīt *Jacubowski pret Vāciju*, 1994.gada 23.jūnijs, 12.-13.rindkopa, A sērija, Nr.291-A).

125. Visbeidzot Tiesa nepiekrīt Valdības apgalvojumam, ka iesniedzēja nebija pierādījusi negatīvās sekas, ko tai bija radījušas publicētās ziņas. Tiesa uzskata, ka iesniedzējas apgalvojumi ir pietiekams pamats, lai pierādītu, ka viņai bija radītas negatīvas sekas (skatīt 91.rindkopu iepriekš).

(iii) *Ieguldījums sabiedrībai svarīgā diskusijā*

126. Ņemot vērā, ka iesniedzēja nebija sabiedrībā zināma persona un abas ziņas plašsaziņas līdzekļos bija saistītas ar privātumu (skatīt 113. un 115.rindkopu iepriekš), Tiesa uzskata, ka bija jānorāda būtiski iemesli, lai pamatotu, ka šīs ziņas plašsaziņas līdzekļos bija sniegušas ieguldījumu sabiedrībai svarīgā diskusijā (skatīt 105.rindkopu iepriekš). Šis kritērijs ir īpaši būtisks lietās, kas līdzīgas šai. Turklāt Tiesa atgādina, ka sabiedrības interese nevar tikt reducēta uz sabiedrības ziņkārību par citu cilvēku privāto dzīvi vai lasītāju vēlmi pēc sensācijas vai pat vulgārisma (skatīt *mutatis mutandis Couderc un Hachette Filipacchi Associés*, citēts iepriekš, 101.rindkopa).

127. Šajā saistībā Tiesa atzīmē, ka no nacionālo tiesu nolēmumiem abos civilprocesos nevar izsecināt nekādus ar sabiedrības interesēm saistītus iemeslus ziņot par ģimenes konfliktu. Lai arī pirmās instances tiesa pirmajā civilprocesā īsumā atsaucās uz nenoteiktām sabiedrības interesēm (skatīt 17.rindkopu iepriekš), augstāko instanču tiesas pēc pirmās instances tiesas sprieduma atcelšanas nenorādīja uz šādām interesēm. Otrajā civilprocesā nacionālās tiesas piekrita, ka raidījumā “*Bez Tabu laiks*” tiek aplūkoti plašākai sabiedrībai svarīgi jautājumi (skatīt 39. un 43.rindkopa iepriekš). Tomēr tās nenorādīja nevienu iemeslu, kādēļ plašāka sabiedrība bija jāinformē par šo ģimenes konfliktu.

128. Valdība apgalvoja, ka apstrīdētās plašsaziņas līdzekļu ziņas bija saistītas ar aktuālām sociālām problēmām. Tiesa nevar piekrist šim argumentam. Ir acīmredzami, ka tās bija saistītas vienīgi ar privātiem jautājumiem, proti, iesniedzējas ģimenes konfliktu saistībā ar iesniedzējas mātes, kura bija vecāka gadagājuma un slima, aprūpi. Nav strīda, ka šīs publikācijas plašsaziņas līdzekļos bija sagatavotas pēc iesniedzējas radnieku iniciatīvas, viņu interesēs un balstoties uz viņu viedokļiem. Šis konflikts netika atspoguļots kā kādas plašākas politiskas vai sociālas problēmas piemērs (salīdzinājumam skatīt *Kunitsyna pret Krieviju*, Nr.9406/05, 2016.gada 13.decembris, kurā apstrīdētā publikācija bija saistīta ar vecāka gadagājuma cilvēku specializētas aprūpes iestāžu trūkumu kādā konkrētā reģionā).

129. Tiesa piekrīt, ka privāts konflikts var būt saistīts ar kādu plašākai sabiedrībai svarīgu jautājumu. Tomēr neviens no žurnālistiem neatsaucās uz nevienu plašāku sociālo problēmu, ziņojot par šīs ģimenes konfliktu, un Tiesa neuzskata, ka būtu sniegts jebkāds ieguldījums sabiedrībai svarīgā diskusijā.

(iv) *Apstākļi, kuros ģimenes fotogrāfija tika iegūta saistībā ar pirmo civilprocesu*

130. Kā norādīts jau iepriekš Tiesas vērtējums par ģimenes fotogrāfijas publicēšanu šajā lietā aprobežojas vienīgi ar publikāciju laikrakstā un pirmo civilprocesu (skatīt 80. un 111.rindkopu iepriekš). Nav strīda, ka ģimenes fotogrāfiju bija devusi iesniedzējas māte, kura pati to vēlējās publiskot. Tiesa piekrīt iesniedzējai, ka iesniedzējas māte varēja sniegt piekrišanu vienīgi viņas pašas, nevis iesniedzējas fotogrāfijas publicēšanai.

131. Tiesa piekrīt, ka fotogrāfija netika uzņemta bez iesniedzējas ziņas; tā nerādīja negatīvu iespaidu par iesniedzēju (skatīt iepriekš citētās *Couderc un Hachette Filipacchi Associés* lietas 135.rindkopu). Šajā lietā ģimenes fotogrāfija vienkārši atspoguļoja visus ģimenes locekļus. Vienlaikus Tiesa uzskata, ka pat neitrāla fotogrāfija, kas ir pievienota rakstam, kas rada negatīvu iespaidu par personu, rada nopietnu iejaukšanos tādas personas, kura nevēlas nonākt sabiedrības uzmanības centrā, privātajā dzīvē.

132. Tiesa atzīmē, ka iesniedzējas sejas vaibsti ģimenes fotogrāfijā bija skaidri saredzami un atpazīstami. Tā kā publikācijā bija pieminēts iesniedzējas pirmslaulību uzvārds un viņas radnieku vārdi iesniedzējas kolēģi, paziņas un citas personas viņu varēja viegli identificēt.

133. Tiesa lietas materiālos nesaskata kādu īpašu ar sabiedrības interesi saistītu iemeslu lēmumam laikrakstā publicēt fotogrāfiju bez jebkādiem īpašiem piesardzības pasākumiem, piemēram, fotogrāfijā aizsedzot iesniedzējas seju vai to izpludinot (skatīt *mutatis mutandis Peck pret Apvienoto Karalisti*, Nr.44647/98, 80.rindkopa, ECT, 2003-I, un *Kahn pret Vāciju*, Nr.16313/10, 74.rindkopa, 2016.gada 17.marts). Attiecībā uz faktu, ka iesniedzēja nebija sabiedrībā pazīstama, nekas neliecina par to, ka minētajai fotogrāfijai bija īpaša informatīva vērtība vai ka tā bija izmantota labiem mērķiem, kā vien parādīt iesniedzēju plašākai sabiedrībai (skatīt iepriekš citētās *Gurgenidze* lietas 59.-60.rindkopu). Šķiet, ka žurnālists A.P. neapsvēra iespēju publicēt rakstu bez iesniedzējas fotogrāfijas vai ievērot iepriekš minētos piesardzības pasākumus atbilstoši atbildīgas žurnālistikas prasībām.

134. Šādos apstākļos iesniedzējas ģimenes fotogrāfijas publicēšana laikrakstā, neievērojot nekādus piesardzības pasākumus, nav uzskatāma par ieguldījumu sabiedrībai svarīgā diskusijā (skatīt *mutatis mutandis* iepriekš citētās *Bremner* lietas 81.rindkopu).

(v) *Secinājums*

135. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, Tiesa uzskata, ka nacionālās tiesas abos civilprocesos nav nodrošinājušas taisnīgu līdzsvaru

starp iesniedzējas tiesībām uz privātās dzīves neaizskaramību saskaņā ar Konvencijas 8.pantu un viņas radnieku tiesībām uz izteiksmes brīvību, izmantojot plašsaziņas līdzekļu starpniecību, saskaņā ar Konvencijas 10.pantu. Tādēļ Tiesa konstatē, ka saistībā ar abiem civilprocesiem ir noticis Konvencijas 8.panta pārkāpums.

III. KONVENCIJAS 41.PANTA PIEMĒROŠANA

136. Konvencijas 41.pants noteic:

“Ja Tiesa konstatē, ka ir noticis Konvencijas vai tās Protokolu pārkāpums, un ja attiecīgās Augstās Līgumslēdzējas Puses iekšējās tiesību normas paredz tikai daļēju šā pārkāpuma seku novēršanu, Tiesa, ja nepieciešams, cietušajai pusei piešķir taisnīgu atlīdzību.”

A. Kaitējums

137. Iesniedzēja lūdza piešķirt kompensāciju par nemateriālo kaitējumu 21 428,57 eiro (EUR) apmērā (iesniegums Nr.48534/10) un 14 285 EUR apmērā (iesniegums Nr.19532/15).

138. Valdība uzskatīja iesniedzējas prasības par nesamērīgām un nepamatotām.

139. Tiesa piekrīt, ka iesniedzējai ir radīts zināms nemateriālais kaitējums. Ievērojot taisnīguma principu un ņemot vērā divkāršo pārkāpumu, Tiesa šajā piešķir iesniedzējai kompensāciju 6 500 EUR apmērā par nemateriālo kaitējumu.

B. Izmaksas un izdevumi

140. Iesniedzēja lūdza viņai piešķirt arī atlīdzinājumu 4 626,97 EUR apmērā (iesniegums Nr.48534/10) un 1 361,40 EUR apmērā (iesniegums Nr.19532/15) par izmaksām un izdevumiem, kas radušies nacionālajās tiesās un Tiesā.

141. Attiecībā uz iesniegumu Nr.48534/10 Valdība apstrīdēja iesniedzējas prasību daļā par izdevumiem, kas radušies viņas vīram un dēlam, kuri bija pirmā civilprocesā iesaistītās puses, taču nebija iesniedzēji izskatāmajā lietā. Tāpat Valdība apstrīdēja iesniegtos rēķinus par izmaksām, kas ir saistītas ar neprecizētiem tulkošanas pakalpojumiem.

142. Attiecībā uz iesniegumu Nr.19532/15 Valdība neapstrīdēja iesniedzējas prasību un atzīmēja, ka viņa bija iesniegusi nepieciešamos dokumentus.

143. Saskaņā ar Tiesas judikatūru iesniedzējs ir tiesīgs saņemt izmaksu un izdevumu atlīdzību tikai tiktāl, cik tie ir reāli un neizbēgami radušies un to apmērs ir samērīgs. ņemot vērā Tiesas rīcībā esošos dokumentus un iepriekš minētos kritērijus, Tiesa šajā lietā uzskata par pamatotu piešķirt iesniedzējai atlīdzību 2 500 EUR apmērā (iesniegums Nr.48534/10) un

1 300 EUR apmērā (iesniegums Nr.19532/15), kopumā 3 800 EUR apmērā, par izmaksām, kas iesniedzējai radušās. Tiesa noraida iesniedzējas prasību par izmaksām un izdevumiem pārējā daļā.

C. Nokavējuma procenti

144. Tiesa uzskata, ka nokavējuma procentu likme jānosaka, pamatojoties uz Eiropas Centrālās bankas rezerves aizdevuma procentu likmi, tai pieskaitot trīs procentpunktus.

ŠO IEMESLU DĒĻ TIESA VIENBALSĪGI

1. *Nolemj* apvienot iesniegumus;
2. *Atzīst* iesniegumus par pieņemamiem izskatīšanai;
3. *Nolemj*, ka ir noticis Konvencijas 8.panta pārkāpums;
4. *Nolemj*
 - (a) ka valstij-atbildētājai trīs mēnešu laikā no dienas, kad spriedums saskaņā ar Konvencijas 44.panta 2.punktu stājas spēkā, jāizmaksā iesniedzējai šādas summas:
 - (i) 6 500 EUR (seši tūkstoši pieci simti eiro), pieskaitot jebkurus ieturamos nodokļus, kā atlīdzinājums par nemateriālo kaitējumu
 - (ii) 3 800 EUR (trīs tūkstoši astoņi simti eiro), pieskaitot jebkurus iesniedzējai ieturamos nodokļus, par izmaksām un izdevumiem;
 - (b) ka, sākot no augstāk minētā trīs mēnešu termiņa iestāšanās līdz samaksas veikšanai, par šo naudas summu ir jāmaksā procenti pēc likmes, kas ir vienāda ar attiecīgajā laika periodā spēkā esošo Eiropas Centrālās bankas rezerves aizdevumu procentu likmi nokavējuma periodā, pieskaitot tai trīs procentpunktus;
5. *Noraida* iesniedzējas lūgumu par taisnīgu atlīdzību pārējā daļā.

Sagatavots angļu valodā un atbilstoši Tiesas reglamenta 77.panta 2. un 3.apakšpunktam rakstveidā paziņots 2020.gada 14.maijā.

Victor Soloveyitchik
sekretāra vietnieks

Síofra O’Leary
priekšsēdētāja